

Manga

Som komplement till läroböcker

Tim Andersson

LUND
UNIVERSITY

Abstract

This study seeks, with an internet based survey containing ten pages taken from five different manga, to identify if people who read manga (Japanese comics) absorb every part of a presented manga page. It will attempt to see how well they understand various aspects of the Japanese language and what the readers focus lies on within each page, as well as touch upon the subject of using manga as a tool for learning Japanese as a second language. Through the survey it was found that manga is very popular among students of the Japanese language—considering the large number of participants. It was also seen that the participants did not notice every linguistic aspect of the manga they read, and even though most of them claimed to have a good understanding of aspects like gender-coded speech and role language, the results showed that a remarkable number did not grasp the fundamentals that go into choosing what level of gender-coded language should be utilized. About half of the participants felt that the combination of text and pictures helped them understand the context in the cases where they did not understand every word they read, and a majority of the participants did not take the time to look up unknown words while reading. If one wishes to use manga with the intent of improving one's knowledge of Japanese, being familiar with these aspects of manga is very important. Also worth noting is that manga should not be the sole tool used for learning Japanese. For example, it should be used as a complement to a textbook and one should not consider learning through manga before fundamental knowledge of the Japanese language has been acquired.

Keywords:

Manga, onomatopoeia, *yakuwarigo*, gendered speech, Unser-Schutz, tool for learning

Konventioner

Japanska termer skrivs enligt Hepburnsystemet, med en del modifieringar. Lång vokal markeras genom duplikation (jag skriver “*shoonen*”, inte “*shōnen*”). Alla japanska ord skrivs med kursiv stil med undantag för ordet “manga”. Alla referenser i texten följs av en parentes som innehåller författarens efternamn, utgivningsår samt sidnummer, exempel: (Unser-Schutz 2013:21). De citat som används markeras med citationstecken och följs direkt av hänvisning till författare och verk.

De bilder som används i enkäten följer Citaträtten, § 22 upphovsrättslagen. “*Var och en får citera ur offentliggjorda verk i överensstämmelse med god sed och i den omfattning som motiveras av ändamålet*”.

Innehållsförteckning

Abstract	2
Konventioner	3
Tabeller.....	5
Figurer	5
1. Introduktion	7
2. Syfte	8
3. Manga.....	9
3.1 Vad är manga och varför är det populärt?	9
3.2 De lingvistiska aspekterna av manga	12
3.2.1 Japans skriftsystem samt de speciella egenskaperna hos <i>katakana</i>	12
3.2.2 Onomatopoesi.....	15
3.2.3 Det visuella språket	16
3.2.4 Yakuwarigo	18
3.2.5 Artigt språk och genuspråk	21
4. Tidigare forskning	23
4.1 Lingvistisk forskning gjord på manga.....	23
4.2 Manga som ett läroverktyg.....	24
5. Undersökning	27
5.1 Metod	27
5.2 Läsbarhetsindex.....	28
5.3 Val av manga till enkät.....	29
6. Resultat och diskussion	30
6.1 <i>Koe no Katachi</i>	31
6.1.1 Resultat.....	31
6.1.2 Diskussion	32
6.2 <i>Tomo-chan wa Onnanoko!</i>	32
6.2.1 Resultat.....	32
6.2.2 Diskussion	34
6.3 <i>Kimi ni Todoke</i>	35
6.3.1 Resultat.....	35
6.3.2 Diskussion	35
6.4 <i>Kujira no Kora wa Sajou ni Utau</i>	36
6.4.1 Resultat.....	36
6.4.2 Diskussion	36
6.5 <i>Ao no Exorcist</i>	37

6.5.1 Resultat.....	37
6.5.2 Diskussion	38
6.6 Allmänna frågor	39
6.6.1 Resultat.....	39
6.6.2 Diskussion	39
7. Sammanfattning och slutsats	43
8. Slutord	45
9. Källförteckning.....	46
9.1 Referenser.....	46
9.2 Manga använda i enkät.....	48
Bilagor	49
Text från manga för läsbarhetsindexundersökning	49
Manga Survey.....	57

Tabeller

Tabell 1: Läsning av <i>kanji</i>	14
Tabell 2: Genusmarkerat språk.....	23
Tabell 3: Mangainriktning, rätt svar.....	43
Tabell 4: Mangainriktning, deltagarnas svar.....	43

Figurer

Figur 1 (Vänster): Kön.....	31
Figur 2 (Mitten): Hur länge har du studerat japanska?.....	31
Figur 3 (Höger): Har du varit I Japan?.....	31
Figur 4 (Vänster): Läser du manga på fritiden?.....	32
Figur 5 (Höger): Var anime/manga en anledning att du började studera japanska?.....	32
Figur 6: På vilket språk läser du?.....	32
Figur 7 (Vänster): Hur väl känner du till rollspråk?.....	32
Figur 8 (Höger): Hur väl känner du till japanskt genuspråk?.....	32
Figur 9 (Vänster): Hur svårt var det att förstå?.....	33

Figur 10 (Höger): Vad fokuserade du på när du läste?.....	33
Figur 11 (Vänster): Kunde du följa karaktärens tankegång genom text och bild?	33
Figur 12 (Höger): Tror du denna manga är riktad till pojkar eller flickor?	33
Figur 13: Hur svårt var det att förstå?	34
Figur 14 (Vänster): Lade du märke till de tillfällen då genusspråket var annorlunda mellan karaktärerna?.....	34
Figur 15 (Höger): Vem tror du yttrade denna mening?.....	34
Figur 16: Vad fokuserade du på när du läste?.....	34
Figur 17 (Vänster): Vem tror du yttrade denna mening?.....	34
Figur 18 (Höger): Tror du denna manga är riktad till pojkar eller flickor?.....	34
Figur 19 (Vänster): Hur svårt var det att förstå?.....	36
Figur 20 (Höger): Vad fokuserade du på när du läste?.....	36
Figur 21 (Vänster): Läste du även den mindre bakgrundstexten?.....	36
Figur 22 (Höger): Tror du denna manga är riktad till pojkar eller flickor?.....	36
Figur 23 (Vänster): Hur svårt var det att förstå?.....	37
Figur 24 (Höger): Vad fokuserade du på när du läste?.....	37
Figur 25 (Vänster): Förstod du vad som hände i bilderna? Förstod du vad "Saimia" betyder?.....	37
Figur 26 (Höger): Tror du denna manga är riktad till pojkar eller flickor?.....	37
Figur 27: Hur svårt var det att förstå?.....	38
Figur 28 (Vänster): Förstod du texten när den härmade talspråk?.....	38
Figur 29 (Höger): Märkte du språkskillnaderna mellan karaktärerna?.....	38
Figur 30 (Vänster): Vem av karaktärerna hade yttrat följande?.....	39
Figur 31 (Höger): Vem av karaktärerna hade yttrat följande?.....	39
Figur 32: Tror du denna manga är riktad till pojkar eller flickor?.....	39
Figur 33 (Vänster): Tog du dig tiden att leta upp okända ord?.....	40
Figur 34 (Mitten): Kunde du läsa vidare även om du inte förstod alla ord?.....	40
Figur 35 (Höger):Lade du märke till olikheterna i talet mellan sidorna? Genusspråk, artighet etc.....	40
Figur 36 (Vänster): Tror du det hade varit lättare att lära sig specifika delar av det japanska språket genom manga som ett komplement till läroböcker?.....	40
Figur 37 (Höger): Vad tyckte du var svårast att förstå när du läste?.....	40

1. Introduktion

Denna uppsats kommer till att börja med förklara hur viktig manga är för det japanska samhället, kort förklara dess historia samt anmärkningsvärda språkliga aspekter. Därefter går uppsatsen vidare till min undersökning: att ge en inblick i hur manga skulle kunna användas som ett verktyg för studenter som ska lära sig specifika delar av det japanska språket. Detta togs upp i Unser-Schutz doktorsavhandling vid namn *The Role of Language in Manga* från 2013. I den konstaterade hon att manga kan vara ett bra sätt att introducera rollspråk och genusmarkerat tal i undervisning. Exempelvis så utnyttjar *shoonen* manga (manga som riktar sig till unga pojkar) sig väldigt mycket av just rollspråk för att bygga och presentera karaktärer. Det skulle också bli lättare att presentera olika typer av grammatiska former och nivåer av maskulint samt feminint tal i samband med bilder som visar vad det är för typ av karaktär som använder vilken typ av genusspråk. Som citerat ur Unser-Schutz avhandling: “Manga could be used to show the different factors that go into choosing speech patterns”.

Manga riktar sig i första hand till japanska läsare. Det är därför mindre restriktivt än läroböcker och kan därför användas för att lära sig mer ovanlig ortografi som förekommer i manga och andra populära medium som finns tillgängliga på internet. Att visa de ortografiska undantagen skulle hjälpa studenter att absorbera mer av den informationen de tar in från källor utanför klassrummet.

En annan punkt som Unser-Schutz tar upp är sättet man läser på, vilka vanor man har och effekterna av att läsa manga. Hur mycket absorberar studenterna när de läser? Hoppas de över de grammatiska punkter de inte förstår? Läger de märke till de onomatopoetiska uttrycken eller de små bakgrundstexterna? Att känna till dessa punkter skulle vara viktigt för en lärare som avser att använda manga som ett verktyg under en föreläsning. Om de allmänna svårigheterna i manga är kända så kan eventuellt en lärare välja vilka av svårigheterna som är aktuella för lektionen och lägga fokus på dem och därmed hjälpa studenterna att ta åt sig mer av informationen.

2. Syfte

Syftet med denna uppsats är att undersöka hur manga skulle kunna användas i utbildningssyfte samt hur studenter som studerar det japanska språket med olika kunskapsnivåer läser manga. Hur mycket information tar de till sig från var läst sida? Är bilderna till hjälp vid förståelse av sambandet med det talade språket? Vad fokuserar de på när de läser? Finns det mönster i läsandet och är det i så fall viktigt att känna till i de fall manga används som läromedel? Slutmålet är att få ett grepp om huruvida manga skulle vara ett effektivt sätt att lära ut till exempel rollspråk, genusspråk och mer vardaglig japanska.

3. Manga

3.1 Vad är manga och varför är det populärt?

“Whether one is a reader or not, *manga*, or Japanese comics, are as a part of Japanese life today—if not more—than the stereotypical images of Japan such as kimono or sushi” (Unser-Schutz 2013:2).

Vad är manga? Det japanska ordet är uppbyggt av två kinesiska ideogram (漫画) och det utläses som "excentriska bilder" men skrivs oftare i *katakana* (マンガ), det kantiga av de två fonetiska alfabeten som används i Japan. Mangaexperten Fredrik L. Schodt förklarar manga väldigt enkelt i sin bok *Dreamland Japan* från 1996. “In a nutshell, the modern Japanese manga is a synthesis: a long Japanese tradition of art that entertains has taken on a physical form imported from the West” (Schodt 1996:21).

För japaner är manga något mer än bara serietidningar. Till att börja med så är manga en stor del av den japanska ekonomin. 1995 stod manga för nästan 40 procent av allting som publicerades (Schodt 1996:19). Även om denna information nu är förlegad så kan vi genom att känna till detta få ett grepp om hur den japanska serietidningsbranschen expanderat sig de senaste åren. I Paul Gravetts bok från 2004 enkelt kallad "Manga", nämner han en manga vid namn "One Piece". Denna manga hade slagit rekord genom att publicera 2,52 miljoner exemplar av en av sina volymer (Gravett 2004:14). 11 år fram i tiden, d.v.s. 2015, finns det information om att de fyra volymer av "One Piece" som släpptes det året alla sålde över 2,50 miljoner exemplar med bred marginal. Volym 76 och 77 sålde till och med över 3 miljoner exemplar var (Oricon 2016) och Eiichiro Oda, författaren av mangan, fick ett pris samma år av Guinness världsrekord för att ha producerat flest tryckta exemplar av en enda författare (AnimeNewsNetwork.com 2016). I och med detta bör det ses hur stort mangafenomenet verkligen är i Japan. Japan använder mer papper för att göra manga än det gör för att producera toalettpapper (Schodt 1983:12).

En av anledningarna att manga blivit så populärt i Japan är för att det finns alla typer av läsare. Det finns manga för *shoonen* (pojkar), *shojo* (flick), *senin* (man) och *josei* (kvinna) med teman som matchar varje demografi (Schodt 1983:13). Till pojkar blandar manga spänning

med humor och berättar historier om äventyr, sport, det övernaturliga, sci-fi och vardagar i skolan. Flick-manga försöker också ha en balanserad variation av berättelser men med fokus på idealiserad kärlek med stiliserade hjältar och hjältinnor. De vuxna serietidningarna presenterar mer mogna och mörka teman, så som religion, spel och sex (Schodt 1893:15). Dessutom har många japanska studenter inte så mycket ledig tid som exempelvis en del amerikanska och europeiska studenter kan ha. Så när de äntligen får lite ledigt från studierna och alla förberedelser för deras framtid kan de försvinna in i en fantasivärld och uppleva äventyren i deras favoritmanga (Schodt 1983:26). Detta skulle självklart kunna göras med andra medium men manga är lättillgängligt i det japanska samhället.

En annan anledning till dess popularitet kan vara attityden “pile ’em high, sell ’em cheap” (Gravett 2004:14). Många serietidningar i Japan släpps veckovis eller varannan vecka och de innehåller mellan 200 och 600 sidor. Eftersom de trycks på billigt returpapper och limmas ihop istället för att vikas och häftas så kan priset hållas nere (Schodt 1983:13). Detta gör att manga blir något man köper, läser och slänger, vilket förnyar cykeln igen. Manga kan också hittas i varje liten matbutik, 7-Eleven och i kioskerna vid tågstationerna. Detta gör att det senaste kapitlet av de populäraste serierna alltid är tillgängliga (Schodt 1983:18). Att läsa manga är även en tyst aktivitet som kan utföras ensam, vilket värderas högt i Japan där personligt utrymme är svårt att få tag på och att inte störa andra har hög prioritet (Schodt 1983:27).

Den främsta anledningen till att man kan se vuxna män och kvinnor sitta och läsa manga är hur manga gör det mest osannolika ämne intressant. Ämnen som att hacka grönsaker, skriva ett prov i skolan eller städa sitt rum. Detta görs genom att överdriva handlingar och känslor samt att “pay loving attention to the minute details of everyday life” (Schodt 1983:16). Även om manga inte är i närheten av att vara lika populärt i Europa eller Amerika som i Japan så har det tack vare översättningar av de populäraste manga serierna blivit en stor anledning för många studenter att börja studera japanska.

Vad gäller mangas historia så kan den ses som kort eller väldigt lång beroende på var man väljer att börja definiera manga. I Hooryuuji Templet, som byggdes 607 f.k i den dåvarande huvudstaden Nara, hittades det nämligen “grossly exaggerated phalli” när templet genomgick en renovering under det tidiga 1900-talet (Schodt 1983:28). Detta är den tidigaste arkiverade informationen om karikatyrer i Japan. Ordet manga mynnades dock inte förrän under tidigt 1800 tal när konstnären Hokusai Katsushika släppte sin bok döpt "Manga" med

karikatyren av de aristokratiska och samuraj klasserna, vilket gick hem hos den japanska befolkningen och blev en bästsäljare (Ito 2001:460). Intressant nog var det två européer som startade en förändring i sättet som manga skapades. Den ena av dem, en engelsman vid namn Charles Wirgman, hedras fortfarande varje år vid sin grav i Yokohama (Schodt 1983:40).

“[I]n fact, manga—that is comics—might never have come into being without Japan’s long cultural heritage being soundly disrupted by the influx of western cartoons, caricatures, newspaper strips and comics. To deny this is to rewrite history. Manga grew out of an amalgam of east meets west, old meets new. Or as a modernization slogan put it, Japanese spirit, Western learning”.

– Gravett 2004:18

Den typen av manga som vi känner till idag och som denna uppsats kommer att fokusera på är "story manga" som inte började produceras förrän efter andra världskriget. En man vid namn Osamu Tezuka, som även kallas för "the god of manga" producerade 1947 en 200-sidig manga som heter *New Treasure Island* där han utnyttjade kreativ sidlayout, smart användning av onomatopoetiska uttryck och påkostad spridning av bildrutorna för att ge sin manga nästan en filmliknande effekt (Schodt 1983:62). Hans manga blev extremt populär och Osamu blev därefter kontaktad av flera Tokyobaserade redaktioner för att producera mer, vilket han gjorde. Osamu var extremt viktigt för utvecklingen av manga och när man förklarar vem han var för en ovetande västerlänning brukar man kalla honom för "Japans Walt Disney" vilket inte förklarar hela sanningen (Schodt 1996:233). Han var mer en kombination av Walt Disney, Hergé, Will Eisner och Jack Kirby samlad i en person (Gravett 2004:24). Fredrik L. Schodt har även tilldelat Osamu Tezuka ett helt kapitel i sin bok från 1996 där han kallar honom för "The human dream factory" då han producerade extrema mängder sidor och animationer under sin livstid (Schodt 1996:237).

3.2 De lingvistiska aspekterna av manga

Följande fem underrubriker behandlar lingvistiska aspekter som är både grundläggande och viktiga att känna till för att förstå, kunna ta åt sig och få ett bättre grepp om det japanska språket i sin helhet. Det är även viktigt att känna till en del nyanser som förekommer i vardagligt språk. Känner man inte till dessa delar så kan man så klart ändå läsa manga men det är mycket information som man går miste om när man inte förstår grunder och nyanser av japanskan.

3.2.1 Japans skriftsystem samt de speciella egenskaperna hos *katakana*

Det moderna japanska skriftsystemet består av tre uppsättningar tecken vid namn *kanji* 'kinesiska tecken', *hiragana* och *katakana*. *Kana* är samlingsnamnet för *hiragana* och *katakana*, vilka är fonetiskt baserade symboler, medan *kanji* är symboler som representerar ett ord (Iwasaki 2013:20). Alla tre skrivsystemen blandas och används dagligen i alla tänkbara japanska texter och i fallen då det krävs förkortningar på ord, så som "DVD" eller "DNA" så tillämpas även det latinska alfabetet (Iwasaki 2013:20). När det gäller siffror så används antingen *kanji* eller det arabiska systemet beroende på hur texten som läses är presenterad. De texter som läses lodrätt, med start i övre höger kant, använder *kanji* medan horisontell text tillämpar de arabiska siffrorna (Iwasaki 2013:20). Klassiskt lodrätta texter har använts i Japan genom historien och det är fortfarande i bruk. Det kan fortfarande ses i de flesta typerna av modern japansk skrift (Iwasaki 2013:20). Manga tillämpar övervägande detta skrivsätt. Det finns inte heller något utrymme mellan ord i meningar i det japanska skriftspråket (Iwasaki 2013:20).

Användningen av *kanji* på japanska är betydligt mer komplicerat än på kinesiska. På japanska finns det två olika sätt att läsa *kanji*. De kallas för *on* läsning och *kun* läsning, vilket respektive betyder kinesisk läsning och japansk läsning (Iwasaki 2013:22). Hur man läser ett *kanji* beror ofta på om det står i kombination med ett annat *kanji*, vilket då ger den kinesiska läsningen. Står det isolerat eller kombineras med det fonetiska *hiragana* så får tecknet istället den japanska läsningen (Iwasaki 2013:22). Det finns även ett tredje sätt att läsa en del *kanji* och det kallas för Rebus läsning. I de fallen förlorar tecknet sin betydelse och används endast för dess "ljud" (Iwasaki 2013: 22). Anledningen att det blivit så komplicerat med lånandet av

grannlandets tecken är för att de tog till sig ett skrivsystem med betydligt annorlunda fonologiska och morfosyntaktiska funktioner (Iwasaki 2013: 21).

Tabell 1: Läsning av *kanji*

	Tecken		Betydelse :	Ljud
<i>On</i> läsning	毛	=	{hair	: /moo/}
<i>Kun</i> läsning	毛	=	{hair	: /ke/}
Rebus läsning	毛	=	{	: /moo/}

Iwasaki 2013:22

Det är dock värt att notera att endast 60% av de *kanji* som används i vardagen har både en *on* läsning och en *kun* läsning. 38% har endast en *on* läsning samt ynka 2% har endast *kun* läsning (Iwasaki 2013:22-23).

2010 publicerades en ny *jooyoo kanji* lista (listan över tecken för allmänt bruk). Den rekommenderar 2136 tecken som skall användas i allmänna publikationer (Iwasaki 2013:24). Det finns emellertid ytterligare nära 1000 *kanji* som är tillåtna att användas i Ortsnamn och för personligt bruk i exempelvis namn. En del av dessa 1000 *kanji* är inte med i de allmänna listorna och används i specialiserade skrifter (Iwasaki 2013:24). Emellertid så krävs det inte att man känner till alla dessa *kanji*. Iwasaki hänvisar till Saiga (1995) som säger att om man känner till 500 av de vanligaste *kanji* så kan man förstå en dagstidnings innehåll till nästan 80%.

Vidare till kana. *Hiragana* och *katakana* härstammar från samma grund, i *kanji* som användes efter Rebus principen och representerar ljud (Iwasaki 2013:24). *Hiragana* utvecklades genom kursiv skrivning av *kanji* och har historiskt använts av japanska kvinnor för att skriva dikter, dagböcker och japanska berättelser. I kontrast till *hiragana* som baseras på hela *kanji* så är *katakana* baserat på delar utav *kanji*. Det utvecklades för att användas av Buddhistiska munkar med avsikt att ge dem partiklar och verbala avslut när de läste kinesiska dikter. (Iwasaki 2013:25). *Hiragana* och *katakana* är båda ljudhärmande tecken där var symbol representerar ett ljud. I modern japanska finns det 46 grundsymboler med en del variationer som förändrar ljudet (Iwasaki 2013:26). Till skillnad från det engelska alfabetet där samma bokstav kan uttalas på olika sätt så kan inte kana uttalas annorlunda och därav

kommer till exempel *Hiraganas* ゃ 'i' alltid uttalas som [i]. Det enda undantaget för denna generella regel är då *hiragana* används som en grammatisk partikel (Iwasaki 2013:26).

Katakana används främst för att skriva låneord som till största del kommer från engelskan som till exempel *koohii* "kaffe". Användandet av *katakana* började tidigt under Meijiperioden och tack vare ökad globalisering i Japan så har *katakanaorden* blivit en stor del av det japanska språket då det ger ett enklare sätt att introducera utländska ord i japanskan (Iwasaki 2013:26). Japan fylls mer och mer med *katakana* i till exempel reklam som kan ses överallt. En anledning till detta är att många japaner tycker att det känns exklusivt och nytt med *katakanaord*. Ett exempel på detta är *yodoya* och *hoteru* som båda är ordet för hotell men trots att ordet betyder samma sak så förekommer en nyansskillnad. *Yodoya* syftar nämligen på ett mer traditionellt japanskt värdshus medan *hoteru* syftar på ett hotell i västerländsk stil (Igarashi 2001:148). Detta är den speciella funktionen av *katakana*: att tillföra nyanser och innebörd till ord som i sin grund betyder samma sak.

I manga används *katakana* mycket i alla dessa former, d.v.s. onomatopoetiska uttryck, låneord och allmänt i talad text. Det finns mycket manga som presenterar fantasy och sci-fi historier och där kan namn på exempelvis vapen eller teknik vara skrivna i *katakana* för att ge nyansen som berättelsen behöver. Det kan även förekomma som ett rollspråk när exempelvis en icke-japan talar och karaktärens text endast är skriven i *katakana* för att ge känslan av att det inte låter helt korrekt. I vissa fall förändras även japanska ord som normalt skrivs i *kanji* till *katakana* för att det ska låta mer ungt eller informellt. I intervjuer utförda av Elöd Györffy (2016) så tyckte hans informanter att ord som förekommer i *katakana* får en känsla av att de är västerländska. I en av Györffys exempelmeningar så hade tecknet för bil bytts ut mot en skrivning i *katakana* och informanten hade då tyckt att bilen eventuellt skulle varit utländsk och att det då var uppenbart att den skulle vara snygg. I en annan mening stod det *ringo* "äpple" och i det fallet skulle äpplet vara importerat. Konsensus var ändå att *katakana* används oftare vid informella tillfällen då Györffys informanter ansåg att i fallet av att en uppsats skrivs så hade de ord som inte måste vara i *katakana* skrivits i *hiragana* och *kanji* (Györffy 2016).

3.2.2 Onomatopoesi

Jämfört med svenska och engelska verb så har de japanska verben en mycket mer generell mening. *Naku* betyder att gråta och *warau* betyder att skratta, men de kan betyda vilken typ av skratt eller gråt som helst. I svenskan och engelskan kan man till exempel fnissa eller snyfta (Shibatani 1990:155). För att kompensera för detta så är japanskan fylld med ljudsymboliska ord som kallas för onomatopoetiska uttryck. De används ofta för att specificera de känslor man vill uttrycka vid ett visst tillfälle eller handling (Marechall 2001:149). Onomatopoetiska uttryck är naturligtvis inte unikt för japanskan, men de flesta språken stoppar sin användning av uttrycken vid *giseigo*, ljudhärmande uttryck. Japanskan utnyttjar utöver de ljudhärmande även två kategorier till vid namn *gitaigo* och *gizyoogo* (Shibatani 1990:154). En snabb beskrivning av varje kategori och några exempel från Masayoshi Shibatanis bok *The languages of Japan* följer.

- *Giseigo* (engelska: phonomimes) är orden som härmar ljud, så som *wan-wan* "voff voff", *gata-gata* "klapprande" och *pyuu* "vinande".
- *Gitaigo* (engelska: phenomimes) är ord eller fraser som härmar fysisk form eller rörelse, så som *yobo-yobo* "vinglande", *kossori* "smygande" och *zito-zito* "fuktigt".
- *Gizyoogo* (engelska: psychomimes) är ord eller fraser som avbildar ett visst psykologiskt tillstånd eller kroppslig känsla, så som *ziin* "intensivt", *zuki-zuki* "bultande" och *ira-ira* "nervöst".

Shibatani 1990:154

När man läser manga kommer man sannolikt att stöta på alla tre kategorierna eftersom de är en stor del av det japanska språket, samt en viktig beståndsdel i byggandet av atmosfärer i mangaberättelserna. Letar man inte aktivt efter dem kan de dock lätt missas då de oftast förekommer i bakgrunden av handlingarna som pågår på sidorna. Att förstå varje variant av onomatopoetiska uttryck hade också varit otroligt svårt. Till exempel så hade ett ondskefullt skratt presenterats ふあはは (fuahaha) medan ett demoniskt skratt hade låtit ふあはは (buahaha). Men tack vare att manga använder det visuella och text tillsammans kan man för det mesta förstå innebörden av de onomatopoetiska uttrycken. Även om onomatopoetiska uttryck är den minst förekommande typen av text i manga enligt Unser-Schutz (2013:20) så är

uttrycken ändå överrepresenterade i manga jämfört med andra texter. Replikmässigt är det inte någon större skillnad mellan en novell och en manga när det gäller de onomatopoetiska uttrycken men tack vare att det visuella kompletteras av onomatopoesi i manga blir frekvensen av uttrycken mycket högre.

En sista anmärkningsvärd notis om onomatopoesi är att det kan presenteras i både *hiragana* och *katakana*. Det har inte någon större betydelse och det finns inte någon definitiv regel som säger när den ena ska användas över den andra, men Hiroko Fukuda, författaren av *Jazz Up Your Japanese with Onomatopoeia* (1993) anser att *hiragana* används för mjukare ljud och *katakana* används till ljud med hårdare betoning. Dessutom så har en del onomatopoetiska uttryck motsvarande *kanji*, men de förekommer mycket sällan i manga.¹

3.2.3 Det visuella språket

När man tänker på manga så faller tankarna lätt på bilder vilket är förståeligt med tanke på hur stor del av manga som faktiskt är bilder. Detta beror på att japanska är känt som ett "high context language", d.v.s. till skillnad från engelskan och de skandinaviska språken som förlitar sig på tydliga och okomplicerade förklaringar så förlitar sig japanskan på mångtydiga budskap som förstås genom sammanhanget (Ito 2001:475). Japansk kommunikation förlitar sig på ansiktsuttryck, gester, grymtningar och längd och timing av tystnad för att visa känslor. Alla dessa kommunikationssätt kan mycket elegant uttryckas genom bilderna i exempelvis manga (Ito 2001:475). På grund av detta tar det lingvistiska ofta en plats i baksätet när det gäller forskning gjord på manga (Unser-Schutz 2013:15).

Enligt *Kodansha Shonen Magazines* redaktör så tar det i genomsnitt 20 minuter för gemene Japan att läsa en 320-sidig manga bok. Det betyder att de lägger ca 3,75 sekunder per sida (Schodt 1983:18). Detta uppnås genom en blandning av läsförmågan som utvecklats av de senare generationerna samt konstnärernas sätt att få sidorna att "flyta på". Tack vare de nästan filmliknande teknikerna som populariserades av Osamu Tezuka så kan konstnärerna

¹ PDF om onomatopoesi som förekommer i manga:

http://orig15.deviantart.net/ba35/f/2012/159/3/8/japanese_onomatopoeia_for_manga_artists_by_ireal70-d52pjr.pdf
Shibatani (1990) och Iwasaki (2013) är att rekommendera för vidare läsning om onomatopoesi. För något mer lättläst är artikeln från Tofugu.com även informativ.

skapa spänning och stämning genom att variera antalet bildrutor som används för att skildra sekvenser. En del sidor behöver inte ha några ord utan bara för berättelsen framåt genom utförda handlingar, vilket ger en mer dramatisk effekt (Schodt 1983:21). Ett exempel på detta är Goseki Kojimas *Kozure Okami* (Lone Wolf and Cub) vilket är en manga som består av 28 volymer på cirka 200 sidor styck. I vissa fall tas upp emot 30 sidor i en volym upp av intensiva sammandrabbningar där den enda texten som förekommer är den onomatopoetiska representationen av svärd som slås samman eller ljudet av springande på olika material (Schodt 1983:21). I de fallen utnyttjas verkligen de onomatopoetiska uttrycken för att det visuella flödet ska bli bra (Schodt 1983:23). I vissa fall blir även onomatopoesin en del av de visuella händelserna och det beror på att de japanska tecknen kan bli väldigt kalligrafiska (Pollman 2001:12-13). *Kanji, kana* eller onomatopoetiska uttryck kan således ändras och formas på ett sätt som gör dem väldigt vackra men fortfarande läsbara.

Den ikoniska "mangastilen" kan jämföras med *hyoojungo* eller standardiserad japanska. Det är nämligen en standardiserad version av "Japanese Visual Language" eller JVL förkortat. Karaktärer har stora ögon, stora frisyrer, små näsor och spetsiga hakor (Cohn 2010:188) men detta betyder inte att stilens utveckling står stilla. Även om stilen är så standardiserad kan den tränade mangaläsarens öga ofta se skillnader mellan den mer spetsiga pojk-manga och den mer rundade flick-manga (Cohn 2010:190). Eftersom japanskan är ett "high context language" så utnyttjar manga många grafiska tecken för att representera känslor eller rörelse: de konventionella grafiska symbolerna, så som rörelselinjer och textbubblor, samt de mer okonventionella för att representera symboler eller metaforer (Cohn 2010:192). I flick-manga tar de okonventionella symbolerna många olika former då de förekommer i bakgrunden av bildrutorna. De använder saker som hav av blommor eller glittrande ljus för att förklara en känsla eller antyda till en underliggande mening (Cohn 2010:192). Andra kreativa användningsområden för metaforer kan vara mer unika, som i Osamu Tezukas *Buddha* där smärtan av att bli förgiftad visas genom en pil som penetrerar karaktärens mage (Cohn 2010:192). En karaktär i vrede får huggtänder, nervositet representeras genom en stor droppe svett och lust representeras genom näsblod. Dessa standardiserade symboler används för att öka den känslomässiga effekten av scener (Cohn 2010:192). Till skillnad från västerländska serietidningar är den japanska attityden av att "being there over getting there" (McCloud 1993:81) också en faktor när det gäller presentationen av manga. Till exempel utnyttjar pojk-manga mycket rörelselinjer för att representera rörelse av objekt. Detta görs också i västerländska serietidningar, men där tenderar linjerna att ritas bakom objektet för att visa att

det rör sig snabbt medan i japanska serietidningar så ritas linjerna ofta runt om, för att läsaren ska få känslan av att de följer med objektet i rörelse (Cohn 2010:193).

Sammanfattningsvis så skulle bilderna i manga i princip kunna berätta historier utan att bli kompletterade av text. Detta tack vare JVLs standardiserade symboler och bildspråk. Det är emellertid genom gemensamma ansträngningar från bildrutornas layout, bilder och manus som läsaren dras in i berättelserna (Natsumer 2010:42). Manga kan således ses som bara ett annat språk, där bilder och symboler är en typ av "ord" som följer unika grammatiska regler (Schodt 1996:26). Osamu Tezuka sade "I don't consider them pictures – I think of them as a type of hieroglyph. . . In reality I'm not drawing. I'm writing a story with a unique type of symbol" (Schodt 1983:25).

3.2.4 Yakuwarigo

Yakuwarigo är det japanska namnet för "rollspråk" och är ett relativt nytt lingvistiskt område som det forskas på. Personen bakom den mesta forskningen som både gjorts och görs är en man vid namn Satoshi Kinsui. I sin bok *Virtual Japanese: The Riddle of Role language* från 2003 summerar han rollspråk så här:

“ある特定の言葉遣い（語彙・語法・言い回し・イントネーション等）を聞くと特定の人物像（年齢、性別、階層、時代、容姿・風貌、性格等）を思い浮かべることができるとき、あるいはある特定の人物像を提示されると、その人物がいかにも使用しそうな言葉遣いを思い浮かべることができるとき、その言葉遣いを「役割語」と呼ぶ。”

– Kinsui 2003:205

“When one can recall a particular image of a person (age, sex, class, era, appearance/looks, personality) upon hearing a particular style of speech (lexical items/grammar, phrases, intonation, etc.), or when given an image of a particular person one can recall a style of speech that it would seem they would very likely use, that speech style is called *yakuwarigo*”

– Översättning gjord av Unser Schutz (2014:3)

För att lätt förklara rollspråk: *yakuwarigo* är det stereotypiska sättet någon talar på som kan associeras med en specifik karaktär. Till exempel så har pirater ett mycket distinkt stereotypiskt sätt att tala på som lätt kan kännas igen.

Rollspråket är djupt rotat i den japanska kulturen och finns både virtuellt och i praktiken. Teshigawara och Kinsui visar detta genom ett exempel då en icke-japansk atlet intervjuas och det som sägs blir dubbat eller översatt till japanska. Idrottaren är en verklig person, alltså inte virtuell, men atleten talar samtidigt inte japanska och ges därför ett förutbestämt talesätt enligt karaktären som atleten representerar (Teshigawara och Kinsui 2011:5)². I vardagen förekommer det även rollspråk i form av olika nivåer av artighet, vilket är en viktig del av den japanska kulturen och dess språk. Till exempel kan en manlig kontorsarbetare använda det neutrala/formella förstapersonpronomenet *watashi* "jag" när han talar med sina kolleger eller sin chef men hemma eller med sina vänner använder han istället *boku* eller *ore*, som också betyder "jag" men har en annan nyans och ton.

Rollspråk är inte unikt för japanska, men få språk har lika många språkliga markörer vilket gör att japanskan står ut något. Det finns en hel del *kyara-gobi* "karaktärspartiklar", eller karaktärsrelaterade satsfinalpartiklar (kopula och partiklar som kan relateras till en förutbestämd karaktärs arketyper) (Teshigawara och Kinsui 2011:2). Observera att även om rollspråket alltid har sina rötter i verkliga livets dialekter så är de inte jämförbara med vad som kan höras i moderna Japan. Rollspråket som kan höras i populärkultur är kombinationer av dialekter samt sätt att tala på som blivit så gamla att de förlorat kontakten med det moderna samhället. Japaner förstår detta och rollspråken kan därför uppnå sin virtuella funktionalitet istället (Kinsui 2007:100).

Rollspråkets nyckelkoncept är att vara ett kommunikationsmönster (Teshigawara och Kinsui 2011:3). I manga, när ett specifikt sätt att tala på ses, kommer läsaren omedelbart veta

² För mer om detta läs Ota (2011)

vilken typ av egenskaper karaktären kommer att ha. Det finns förutbestämda arketyper, och de flesta japanerna skulle kunna känna igen de flesta arketyperna på ett ögonblick. När det gäller karaktärer som utnyttjar rollspråket i manga är det värt att notera att det oftare är bika­raktärer eller antagonister som använder sig av rollspråk. Det är för att författaren ofta vill att läsaren ska kunna identifiera sig i protagonisten. Huvudpersonen kommer därför tala med standardjapanska med olika nivåer av maskulint eller feminint inslag.

Observera att det inte är någon som blir förnärmad när rollspråk är i bruk. I händelsen av att en "lantis" presenteras så är den karaktärens språk en blandning av olika dialekter från landsbygden (Teshigawara och Kinsui 2011:47). Detta är för att ingen specifik dialekt eller område ska känna sig utpekade. Om de visuella kriterierna för ett specifikt sätt att tala på är uppfyllda, men karaktären sedan inte talar som förväntat så förstörs atmosfären som skapats. Det finns regler att följa och följs de inte så förstörs atmosfären som byggts upp av rollspråket. För det otränade ögat kan det vara svårt att förstå men skulle man använda manga för att presentera en del rollspråk i samband med föreläsning­smaterial så skulle eventuellt studenten få en bättre förståelse av karaktärer som fyller specifika arketyper genom helheten runt karaktären, detta med hjälp av bilderna.

Här är en lista som presenterar en del av rollspråken, tagna ur Kinsuis bok från 2003.

- a) Soo yo, atashi ga shitteru wa.
- b) Soo ja, washi ga shitteoru.
- c) So ya, wate ga shittoru dee.
- d) Soo ja, sessha ga zonjiteoru.
- e) Soo desu wa yo, watakushi ga zonjiteorimasu wa.
- f) Soo aru yo, watashi ga shitteru aru yo.
- g) Soo da yo, boku ga shitteru no sa.
- h) Nda, ora shitteru da.

Kinsui 2003:v

Alla meningarna betyder samma sak "Ja, jag vet.", men som man kan se så kan det sägas på flera olika sätt. a) är en kvinna, b) en professor, c) en version av Kansai dialekt, d) en samuraj,

e) en adlig kvinna, f) en kines, g) en man och h) är rollspråksversionen av hur en "lantis" låter. Ingen av dessa är, som tidigare nämnts, exempel på vad som kan höras i verkligheten (eventuellt med undantagen av a) och g) då de tillhör genusmarkerat språk).³

3.2.5 Artigt språk och genusspråk

Japan ses av omvärlden som ett land där respekten har stor betydelse. De har sätt att höja upp den tilltalade genom ett artigt språk kallat *sonkeigo*, samtidigt som de kan vara väldigt ödmjuka genom *kenjoogo*. Även om användningen av det artiga språket har minskat sedan andra världskriget så finns det fortfarande allmänt förekommande artighetsnivåer i moderna Japan, speciellt i kommersiella och affärssammanhang (Iwasaki 2013:320). *Uchi-soto* (inne och ute) relationer är även det allmänt förekommande. Det innebär att man ser på personer som att de antingen tillhör mitt *uchi*, d.v.s. min familj eller vänner, eller mitt *soto*, alla utanför *uchi*. Beroende på vilken plats någon tillhör så förändrar japaner sättet de talar på.

Pratar man med någon från sin *soto*-grupp så används artighetsfraser, men är det någon i *uchi*-gruppen tillkommer istället det vardagliga språket och också det mer genusmarkerade språket. Ju mer artigt språk som används, desto mer könsneutralt blir det. Det artiga och ödmjuka språket är en viktig del av japanskan då talaren genom det kodar sitt språk i vetskap om sin hierarkiska status. Genusspråket kodar istället vetskapen om sin egen könsidentitet (Iwasaki 2013:325).

Det finns många uttryck som är bundna till antingen det feminina eller maskulina språket, så som *ara!* och *maa!* som båda betyder "oh!" och nästan enbart används av vuxna kvinnor, samt *oi!* "hey!" som används av män (Iwasaki 2013:325). Men även val av förstapersonspronomen har betydelse. Utöver det könsneutrala *watashi* "jag" så använder sig män av *boku* och *ore* när de talar om sig själva medan kvinnor kan använda *atashi* (Iwasaki 2013:325), men värt att notera är att kvinnor oftare använder sig av *watashi*. När det gäller "du" eller andrapersonspronomen, som i de flesta fall inte används alls i Japan, så har även där män två val i form av *kimi* och *omae* när de talar med någon med samma eller lägre status än sig själva, medan kvinnor använder *anata* (Iwasaki 2013:325). Kvinnors genusmarkerade

³ För att se och lyssna på mer rollspråk kan man gå till anime-manga.jp.

språk ses ofta som mjukt och artigt (även i vardagligt tal), medan det maskulina ofta ses som mer grovt (Iwasaki 2013:325).

Tabell 2: Genusmarkerat språk

	Förstapersonspronomen	Meningsavslutande partiklar	Ytterligare egenskaper
Neutral	<i>watashi</i> <i>watakushi</i>	<i>yo</i> <i>ne</i>	
Maskulin	<i>boku</i> <i>ore</i>	<i>zo</i> <i>ze</i> <i>sa</i> <i>na</i>	mer som 'slang' mer dialektal hård
Feminin	<i>atashi</i>	<i>wa</i> <i>no</i> <i>wa yo</i> <i>wa ne</i> <i>kashira</i>	kopula som ofta utlämnas mindre direkt mjukare försköningspartiklar undviker vulgära uttryck

Förenklad tabell på vad som är neutralt, maskulint och feminint av Helena Nilsson (2016:9)(Översatt och redigerad)

Det verkar som att det japanska språket håller på att bli mer könsneutralt men det är fortfarande en så pass viktig del av språket att en del distinktioner måste finnas kvar. Matsumoto (1996, 1997) ger ett exempel där en kvinna använder sig av maskulint språk vilket ger det henne ett speciellt markerat språk där hon kan verka upprorisk, omogen eller "söt" (Iwasaki 2013:329). Likaså är det med män som använder feminint språk – det finns en viss identitet som följer med (Iwasaki 2013:329). Även om språket blir mer neutralt kommer användarna eventuellt ändå använda språket strategiskt för att skapa speciella sociala betydelser och med det projicera en speciell identitet (Iwasaki 2013:329). Exempelvis om en kvinna använder sig av det maskulina *ze* när hon pratar med sin väninna gör hon det inte för att låta burdus eller grov, utan för att skapa en intim och lättsam ton med en nära vän (Iwasaki 2013:329).

Avslutningsvis används genuspråket för att projicera personens valda roll i specifika situationer (Iwasaki 2013:329). Också värt att ta upp är det som Shibuya (2004) noterat: att generellt när genusmarkerat språk förekommer i populärkultur reflekterar det de samhälleliga normerna mer än i verkliga konversationer (Iwasaki 2013:325).

4. Tidigare forskning

4.1 Lingvistisk forskning gjord på manga

Manga har nyligen börjat uppmärksammas som ett legitimt ämne för akademiska undersökningar även om manga i princip inte förändrats särskilt mycket sedan dess nuvarande marknad utvecklades efter andra världskriget (Unser-Schutz 2013:5). Den forskning som gjorts är oftast inte fokuserad på det lingvistiska utan istället läggs de flesta resurserna på det visuella. Detta har gjort att det lingvistiska ses som sekundärt till de visuella aspekterna (Unser-Schutz 2013:7). Scott McCloud är en av dem som snabbt avfärdar de lingvistiska aspekterna och kallar dem för endast "ikoniska element" som kan behandlas som en del av serietidningens visuella repertoar (McCloud 1994:9). Andra argumenterar för att texten i "story manga" ska ignoreras och att "speed-reading" av manga är möjligt tack vare "the elimination of textual information" (Rommens 2000).

Detta betyder inte att det inte gjorts någon lingvistisk forskning på manga. Kinsui (2003), Takahashi (2009), Ueno (2006) och Inoue (2009) har alla relativt nyligen tillfört forskning om rollspråk, användning av satsfinala partiklar och genuspråk m.m. Emellertid, även om deras forskning tillför intressanta förslag så fokuserar de på ett fåtal exempel och specifika element vilket gör det svårt att utvärdera deras argument (Unser-Schutz 2013:7). För närvarande är fortfarande grundläggande frågor så som vilka typer av grammatiska former det är som förekommer i manga samt hur likt språket i manga är i jämförelse med andra former av japansk litteratur eller talad japanska. Frågor som vad det faktiska förhållandet är mellan ord och sidor eller mellan ord och bilder hade inte heller besvarats (Unser-Schutz 2013:7-8). Det har inte hänt så mycket de senaste 20 åren sedan Kai (1989) tog upp nyckeldelar av manga som är nödvändiga att titta på i framtida forskning på det lingvistiska i manga (Unser-Schutz 2013:8).

Som ett svar på att det inte fanns någon kvantitativ eller empirisk undersökning gjord och för att försöka svara på några av dessa frågor har Unser-Schutz arbetat och arbetar på ett korpus som sträcker sig över de tre första volymerna av tio olika manga. I Unser-Schutz korpus delas all text in i åtta olika block. Dessa block är: repliker, tankar, berättande text, onomatopoetiska uttryck, bakgrundstext, repliker/tankar i bakgrunden (ofta ditskrivna för hand), kommentarer och titlar. För att det sedan ska vara lättare att lokalisera vad det än är

som man söker i Unser-Schutz korpus så gav hon var del text taggar. Dessa var: titel, volym, bildrutornas nummer (efter logisk läsordning), kategorinumner, ordfrekvens (då fler artiklar av samma kategori kan förekomma i samma bildruta), namn och talarens kön. Kön delades även det in i fem kategorier: man, kvinna, båda/oklart, onomatopoetiska uttryck och om det var ett djur som talade. I sin helhet innehåller Unser-Schutz korpus 30 volymer manga med 5,289 sidor och 688,341 tecken text.

Med hjälp av detta korpus har Unser-Schutz lyckats fylla i en del av de luckor i förståelsen av de lingvistiska aspekterna av manga och därför också underlättat för vidare undersökningar som görs på liknande medium. Även om Unser-Schutz gjort ett stort arbete som fortfarande är i sitt utvecklingsstadium, såsom det alltid är med korpus, anser hon att mer forskning angående manga bör utföras. Mot slutet av sin avhandling tas det upp en del avsnitt om hur mangas användning i klassrum bör omvärderas och de fördelar som kommer av att använda manga som ett läromedel.

4.2 Manga som ett läroverktyg

De senaste åren har intresset för japansk populärkultur, speciellt manga och anime, ökat och det har setts som en stor anledning till att många studenter börjar studera japanska (Unser-Schutz 2013:167). På grund av det har många läroplansdesigners, materialutvecklare, lärare och studenter av japanska börjat utnyttja film, *anime* och manga istället för traditionella läroböcker för att göra lärandet mer roligt (Armour 2011:128). Manga utgör den mest populära typen av litteratur i Japan. Dessvärre är det många lärare och föräldrar som är negativa till användandet av manga som läromedel i Japan då texten anses vara alldeles för lätt (Allen and Ingulsrud 2013:674). Samtidigt så finns det en del som argumenterar att det är bra att använda manga som läromedel av precis samma skäl (Unser-Schutz 2013:89). Manga är även en viktig källa för japansk data (Unser-Schutz 2013:4) då de är fyllda med ortografiska stilar och genusmarkerat språk (Unser-Schutz 2013:167) som är, till skillnad från läroböcker, mer likt den japanska som talas i praktiken.

Tyvärr så finns det inte speciellt mycket kvantitativ data om de lingvistiska kännetecknen för manga. Därmed är det inte alltid klart hur de skulle kunna utnyttjas på ett effektivt sätt (Unser-Schutz 2013:27). William Spencer Armour, en australiensisk lärare i

japanska har dock aktivt använt manga under sina lektioner och har även skrivit en artikel om sina åsikter efter en specifik kurs vid namn "Learning Japanese by Reading Manga" som han höll mellan 2005 och 2010. Armour's mål med kursen var att lära studenterna funktionell grammatik för att förbättra sina uttryck av känslor, detta genom högläsning av manga (Armour 2011:130). Det finns tre typer av manga som går att utnyttjas vid utläring enligt Armour och för att göra det tydligare när vi talar om dem kommer de behandlas på samma vis som Armour (2011) gjorde i sin artikel – med en liten modifikation som förklaras nedan.

- MANGA – autentisk text skriven för japaner. Kan även kallas för "story manga".
- Manga – autentisk text skriven för japaner men med pedagogiskt syfte i åtanke. Dessa Manga används för att lära ut saker som historia och ekonomi.
- 'manga' – icke autentisk text som specifikt konstruerats med pedagogiskt syfte och är designad för folk som lär sig japanska som ett nytt språk.

Armour 2011:129

Modifikationen gäller de icke autentiska texterna vilka Armour väljer att endast skriva som manga men för att förtydliga skrivs dem i denna uppsats som 'manga'. När det skrivs "autentisk text" syftas det på de texter som inte tillrättalagts utan är skrivna för japaner, av japaner.

På lektionerna utförda av Armour använde han sig av MANGA och även om tillrättalagd 'manga' kan vara mycket givande att använda så missar de ibland poängen. Elever vill hellre läsa autentiska serier och de vill ha kunskapen att göra det vilket inte alltid behövs när de läser 'manga'. Det har också hävdats att autentisk text kan bidra till att motivera eleverna att engagera sig i målspråket (Gilmore 2007:106-108). Eftersom manga är en pappersbaserad resurs så är de även lätta att använda oberoende av hur teknologiskt utrustat ett klassrum är. Det kan även vara roligt för studenterna eftersom texten är lättare att ha att göra med då det finns *furigana* (läsningen av ett *kanji* skrivet i *hiragana* ovanför tecknet) i de flesta ungdomsmanga. Då det är ett visuellt medium får elever också en förståelse för kontexten när de lättare kan se vem som talar med vem och då också få en mer konkret situation till skillnad från somliga läroböcker.

En stor aspekt Armour tar upp är att den förberedelse som behövs för att kunna använda MANGA i läromiljö är extremt tidskrävande med hållbar undervisning i åtanke vilket visar på att MANGA har sina begränsningar (Armour 2011:137). Till sin artikel frågade Armour sina studenter varför just de läste MANGA och han fick då svaren att de gjorde det för att det var kul och underhållande men också att de lärde sig en viss typ av japanska (informell japanska) genom detta medium (Armour 2011:131). Eftersom det i MANGA förekommer rollspråk och andra små egendomligheter, som måste kontrolleras vid användning i läromiljö, blir förberedelsen av dess användning extremt viktig. Ett exempel på detta kommer från huvudkaraktären Uzumaki Naruto ur mangan "Naruto", skriven och ritad av Kishimoto Masashi. Naruto använder sig av uttrycket "*dattebayo!*" i slutet av sina meningar vilket inte har någon betydelse, utan är Narutos "catchphrase". Naruto är en "story manga", skriven för japaner, av japaner, och därmed inte tillrättalagd. Det kan då bli ett problem om icke-japanska studenter som läser detta tror att det är något som sägs i vardagen och tar åt sig det för egen användning. Att informera om det som skall läsas är därför extremt viktigt (Armour 2011:132). Hade en student som läst MANGA med mycket *yakuza* språk börjat använda det när de kom till Narita flygplats till exempel hade det kunnat bli problem (Armour 2011:133). MANGA bör då användas i kontrollerade miljöer med noga utvald information för att det ska bli så lite missförstånd som möjligt.

Man måste även känna till problemen med att använda MANGA, så som att det kan vara svårt att få rättigheterna till att använda populära serier (Unser-Schutz 2013:169) och att det kan bli en dyr resurs med tanke på hur relativt lite text som förekommer per sida. Därför uppmanar inte denna uppsats att MANGA bör användas exklusivt vid lärotillfällen. MANGA kan användas som ett komplement till läroböcker eller annat läromaterial för att ge en djupare förståelse för texten.

5. Undersökning

5.1 Metod

Jag hoppas att få svar på frågor så som

- Läser de studenter som studerar japanska på olika nivåer manga?
- På vilket språk och hur mycket manga läser de?
- Hur mycket information tar de till sig när de läser?
- Använder de sig av bilderna för att förstå sammanhanget?
- Vad lägger de fokus på när de läser?

genom en kvantitativ internetenkät. Enkäten är gjord på engelska för att nå så många som möjligt då den, utöver att ges till japanskastudenterna vid Lunds universitet, också läggs upp på internethemsidan reddit.coms sub-forum vid namn "Learn Japanese" för att samla in svar. Innan undersökningen påbörjades genomgicks enkäten utav en del testpersoner som fick komma med konstruktiv kritik.

Enkäten är anonym och är planerad att ta cirka 15 till 20 minuter beroende på kunskapsnivå. Detta även för att hålla intresset vid liv genom hela enkäten då det blir en del att läsa. För att hålla intresset så startade jag enkäten med en del lätta och allmänna frågor om kunskapsnivåer, om personen varit i Japan, samt nivå av vetskap angående specifika japanska språkliga aspekter. Därefter presenteras två sidor manga på japanska som ska läsas och därefter kommer specifika frågor om de sidorna som precis lästs. Detta upprepas fyra gånger med olika svårighetsgrader samt en blandning av pojk- och flick-manga. Efter varje manga kommer det en del återkommande frågor där deltagarna ska värdera hur svårt det var att läsa och förstå sidorna och vad de fokuserat på när de läste. Detta görs varje gång genom en femgradig skala där ett är lätt och fem är svårt, samt kryssrutor för att avgöra fokus. Utöver detta ska de försöka avgöra om det var en flick- eller pojk-manga. Det kommer också en del specifika frågor angående varje manga som just lästs. Avslutningsvis ställs en del mer allmänna frågor om de lästa sidorna, förståelse, samt allmänna frågor om mangaläsning. Genom hela enkäten är läsaren tillåten att utnyttja vilket hjälpmedel de än behöver i form av ordböcker eller dylikt. Detta för att låta läsaren agera som när de läser manga på egen hand.

Efter den sista frågan i varje stycke finns där även utrymme för kommentarer där deltagarna kan komma med diverse synpunkter eller åsikter.

5.2 Läsbarhetsindex

Läsbarhetsindex, eller "readability" är ett mått på hur lätt eller svårt det är att läsa och förstå texter. Vid val av material att använda till min undersökning var detta en viktig faktor för att få så bra spridning på svaren som möjligt.

För att avgöra de artificiella svårighetsgraderna av sidorna som jag använder mig av så utnyttjar jag "the Japanese Readability Test" (*Nihongo Riidabiritii Sokutei*) som utvecklats av "Readability Research Laboratory" vilket leds av Hideko Shibasaki vid Nagoya tekniska universitet. Det finns gratis på deras hemsida⁴ och utnyttjar ett korpus som består av alla de texter som är relevanta för den japanska grundskolan samt gymnasiet. D.v.s. böcker från Mitsumura Tosho Publishing, Tokyo Shoseki, Kyoiku-Shuppan och Sanseido Bookstore. För att få fram ett resultat räknar de in det genomsnittliga antalet tecken per mening, användning av skrift-sätt (*kanji, hiragana, katakana*) och vilka typer av ord som förekommer (Sino-japanska *kango*, ursprungsjapanska *wago* etc.). Programmet räknar även hur många predikat som förekommer per mening vilket enligt programmet är en av faktorerna till hur svår en mening är. Texten kategoriseras i nio nivåer baserat på grundskola och gymnasienivå medan *kanji* kategoriseras enligt de 11 nivåerna ur *Nihon Kanji Nooryoku Kentei* (Kanji proficiency Examination). All förklaring gjord om "the Japanese Readability Test" är taget ur Unser-Schutz doktorsavhandling (2013:91-92).

De manga som jag valt att använda heter och blev rankade i följande ordning:

1. *Kimi ni Todoke*, 2,4
2. *Ao no Exorcist*, 2,44
3. *Kujira no Kora wa Sajou ni Utau*, 4,26
4. *Koe no Katachi*, 4,49
5. *Tomo-chan wa Onnanoko!*, 5,18

⁴ <http://readability.nagaokaut.ac.jp/research/html/modules/tinyd0/>

För att ge lite perspektiv på siffrorna så tog jag även en känd novell skriven av Akutagawa Ryunosuke vid namn *Mikan*. Novellen fick läsbarhetsindexet 6,47 vilket är en bit över de flesta av sidorna jag valt att använda mig av men notera att *Tomo-chan wa Onnanoko!* inte är alltför långt ifrån. Med detta vill jag bara vissa att det finns alla typer av svårighetsgrader i manga och att använda något som är lättare än noveller kan vara till fördel i somliga situationer. Men man ska inte stirra sig blind på läsbarhetsindex då det kan finnas många andra faktorer som avgör hur svår en text är, så som kontext.

5.3 Val av manga till enkät

Inför skapandet av enkäten genomgicks många mangor för att hitta en bra blandning sidor med fokus på olika intressanta aspekter. Slutligen valdes två *shoojo* mangor och tre *shoonen* mangor.

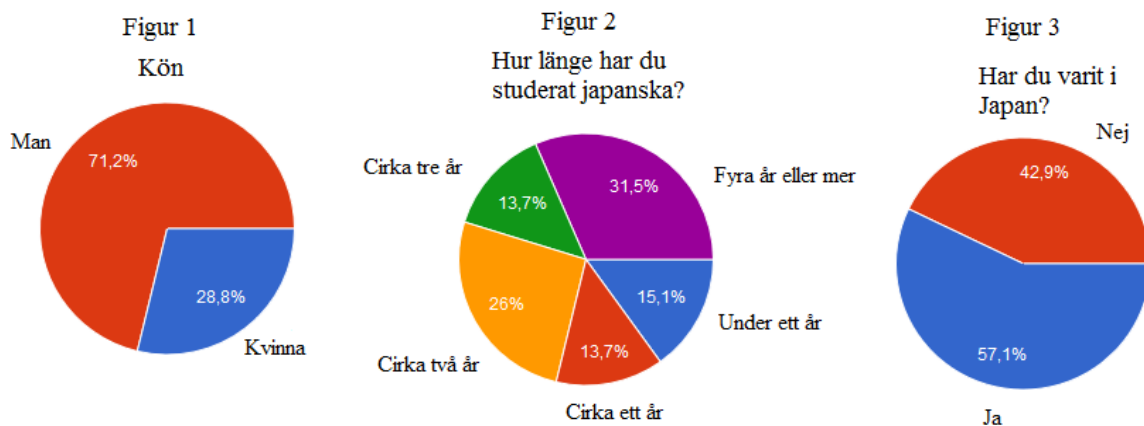
De mangor som valdes var

- *Koe no Katachi* – en *shoonen* manga med bra flyt mellan text och bilder för att berätta sin historia.
- *Tomo-chan wa Onnanoko!* – en *shoonen* manga där den kvinnliga protagonisten använder sig av ett maskulint språk.
- *Kimi ni Todoke* – en *shoojo* manga som tydligt följer sin genre.
- *Kujira no Kora wa Sajou ni Utau* – en *shoojo* manga som kräver kontext för att förstå.
- *Ao no Exorcist* – en *shoonen* manga där olika nivåer av artigt språk används.

När det gällde val av manga var konsensus att det inte hade spelat roll vilka manga som valdes då de flesta aspekter som enkäten ville påpeka kan hittas i nästan vilken manga som helst. Anledningen till valet av just dessa mangor var på grund av tillgänglighet. Som nämnt i föregående stycken så var det viktiga endast att hitta bra sidor att använda sig av, dvs. förberedelserna var det viktiga. Det enda undantaget var *Tomo-chan wa Onnanoko!* då det är ovanligt för en kvinna att använda sig av maskulint språk i manga och det var någon som var viktigt att ha med i enkäten.

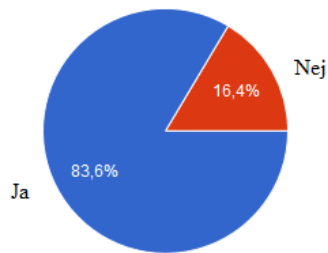
6. Resultat och diskussion

73 personer deltog i undersökningen och utav de som deltagit var 52 män och 21 kvinnor. Undersökningen riktade sig till personer som antingen studerar eller någon gång studerat japanska då det krävs viss grundkunskap för att kunna ta sig genom även lättare japansk manga med syfte att förstå sammanhang. Det var bra spridning på deltagarna och den tid som de studerat japanska. 15% hade studerat mindre än ett år, 14% i cirka ett år, 26% i cirka två år och 14% i cirka tre år. Den största gruppen var de som studerat i fyra år eller fler med 31%. Majoriteten av deltagarna (57%) hade även spenderat varierande tid i Japan av olika anledningar (jobb, studier, resor etc.)

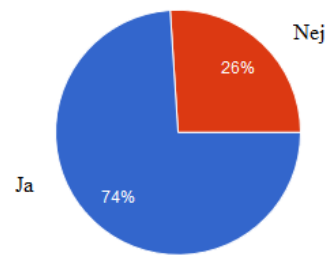

84% av deltagarna läser manga på sin fritid på olika språk, med japanska och/eller engelska som de mest använda språken. Vid frågan om manga och/eller *anime* varit en anledning till att deltagarna börjat studera japanska visade svaren att detta var fallet för majoriteten med 74%. I de inledande frågorna ställdes avslutningsvis två frågor angående rollspråk och japanskt genuspråk. Deltagarna fick avgöra hur bekanta de var med varje ämne genom att placera sin kunskap på en femgradig skala. Enligt resultatet var konsensus att de flesta tyckte sig ha grundläggande kunskaper om rollspråk och majoriteten ansåg sig ha goda kunskaper som japanskt genuspråk. Detta är förståeligt med tanke på att genuspråk är något som till viss del förekommer i vardaglig japanska, medan rollspråk är mer baserat i fiktion.

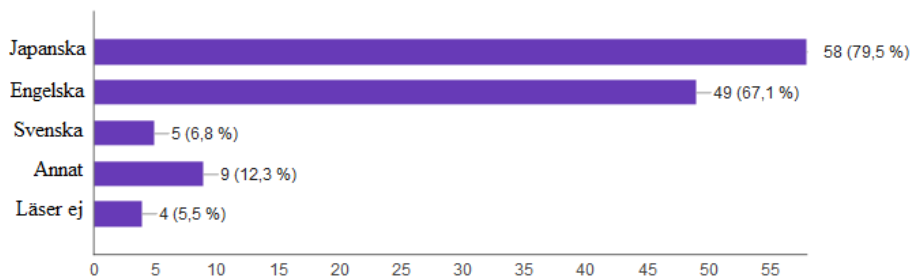
Figur 4
Läser du manga på fritiden?

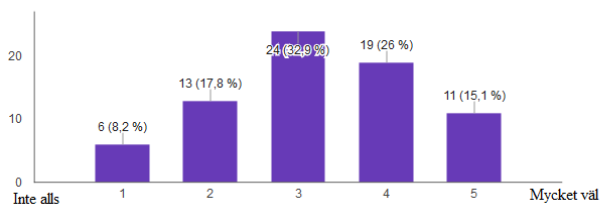
Figur 5
Var anime/manga en anledning att du började studera japanska?

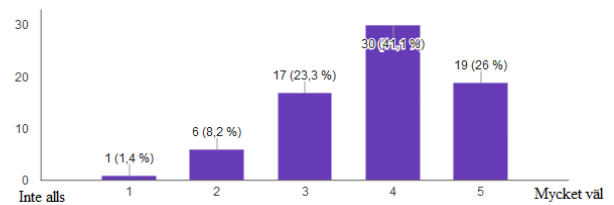
Figur 6
På vilket språk läser du?

Figur 7
Hur väl känner du till rollspråk?

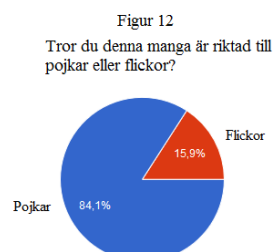
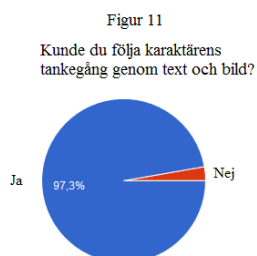
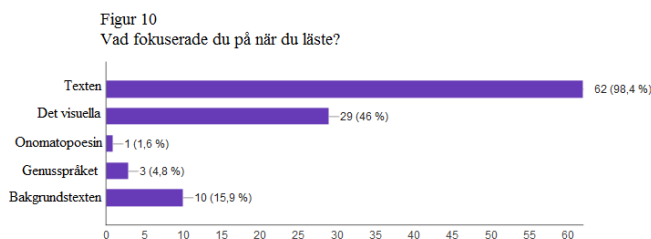
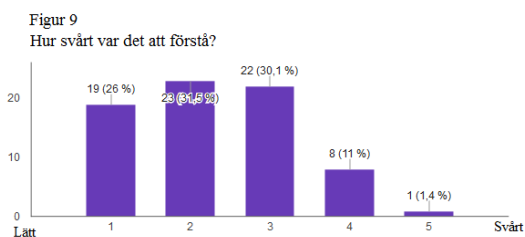
Figur 8
Hur väl känner du till japanskt genuspråk?

6.1 Koe no Katachi

6.1.1 Resultat

Ingen av deltagarna tyckte att den manga som först presenterades var svår då de flesta placerade sidorna som medelsvår eller lägre på svårighetskalan och det som fokuserades på var i stor grad text och bild med bakgrundstexten som trea, även om detta låg långt bakom de två första. Nästan alla deltagare (97%) tyckte att de kunde följa protagonistens tankegång genom text och bild. Det var också en övervägande del (84%) som tyckte att bilderna kom från en pojk-manga.

6.1.2 Diskussion

Varje manga valdes av en specifik anledning. Den första manga valdes för att se om deltagarna kunde få en förståelse för vad som pågick genom text och bilder. Detta ansåg de flesta att de kunde men en del av deltagarna kommenterade att även om de förstod texten så var det lite svårt att följa med då de medvetet endast fått två sidor att läsa. Då "story manga" är så beroende av sin helhet är detta förståeligt men sidorna är noggrant utvalda för att det ska kräva så lite kontext som möjligt för att förstå den aktuella situationen. Även om majoriteten valde att manga var riktad till pojkar så var det en del kommentarer som nämnde att manga kunde vara antingen eller med tanke på att den är "söt" men samtidigt att pojkar antagligen kan relatera till händelserna. Ritstilen är även den tvetydig enligt kommentarerna.

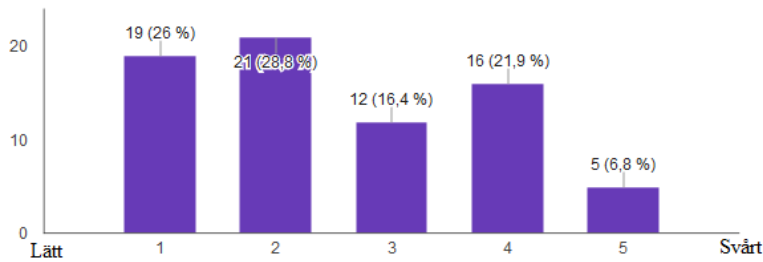
6.2 Tomo-chan wa Onnanoko!

6.2.1 Resultat

Svårighetsgraden på dessa två sidor var mer spridd än på föregående och även om de flesta tyckte att sidorna var under medel så var det nu en del som tyckte att det var medelsvårt att förstå. Fokus var även här på text och bilder men en relativt stor del lade även märke till genusspråket som förekom. Även om fokus på genusspråket endast var runt 40% så svarade 85% att de lade märke till när det förekom skillnader mellan karaktärerna som talades. För att kontrollera om deltagarna förstod vad skillnaderna var mellan sätten som talade så presenterades två meningar som tagits ur delar av manga som deltagarna inte haft tillgång

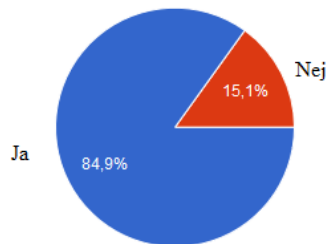
till. De frågades vem av karaktärerna som yttrat vilken mening och deltagarna fick välja mellan de tre karaktärer som deltagit i de sidor som lästs. Första meningen svarade 73% rätt på men på den andra var det endast 55% rätt svar. En övervägande del ansåg också att sidorna kom från en manga som riktar sig till flickor.

Figur 13
Hur svårt var det att förstå?

Figur 14

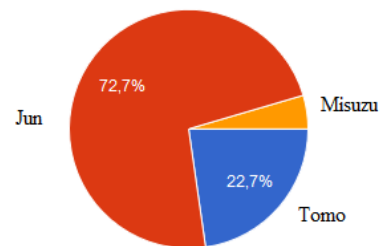
Lade du märke till de tillfällena då genusspråket var annorlunda mellan karaktärerna?

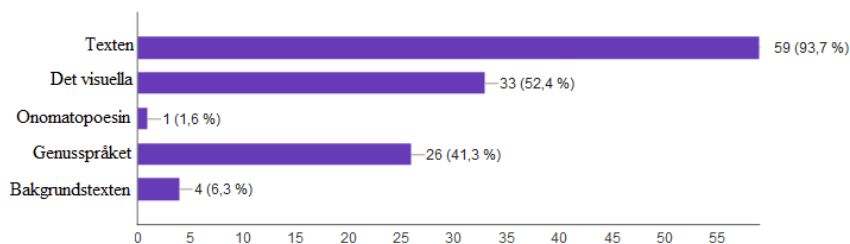
Figur 15

Vem tror du yttrade denna mening?

こんなやつ放っておいて 俺と帰ろうぜ

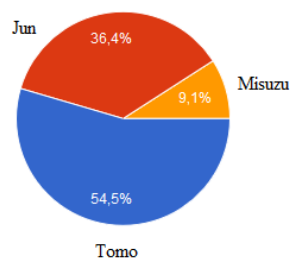
Figur 16
Vad fokuserade du på när du läste?

Figur 17

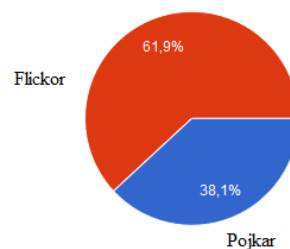
Vem tror du yttrade denna mening?

おまえ 何で昨日一人で帰っちゃったんだよ?

Figur 18

Tror du denna manga är riktad till pojkar eller flickor?

6.2.2 Diskussion

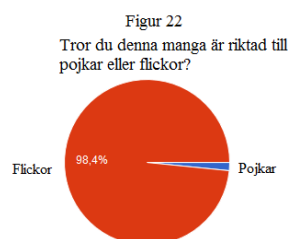
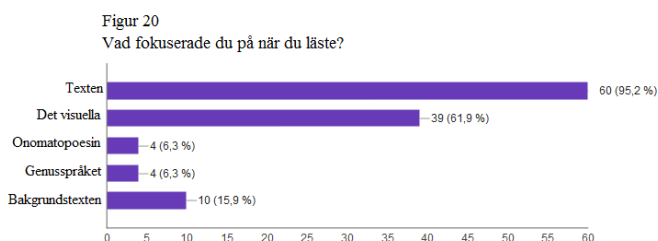
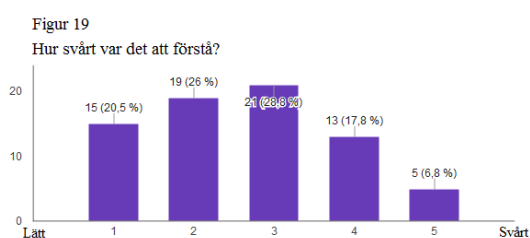
På dessa sidor syns det att det är skillnad i kunskapsnivå på deltagarna tack vare kommentarerna som givits. De två sidorna är inte grammatiskt svåra utan en del av svårigheten kommer från att det inte finns någon *furigana* (läsning) över de *kanji* som förekommer. Detta är ofta ett problem för studenter som inte än hittat eller kommit på något system för att ta reda på okända *kanji*. Utöver att sidorna inte använde *furigana* så förekommer det en del intressanta och ovanliga sätt att tala på mellan karaktärerna. Tomochan, protagonisten, använder sig nämligen av väldigt maskulint språk, trots att hon är en flicka. Det var många som påstod att de la märke till skillnaderna men det syns att en del inte förstår de avgörande valen vid användning av diverse genusmarkerat språk. 73% svarade rätt på första meningen vilket antagligen är på grund av det maskulina förstapersonspronomenet *ore* som yttrades. Även om protagonisten använde sig av maskulint språk så använde hon sig av *atashi* som förstapersonspronomen i de sidor som lästs. I den andra meningen märktes det en mer tydlig splittring i svaren. 55% svarade rätt, men en del hade svarat Misuzu, protagonistens vän, som använder sig av det mest feminina talesättet. Den grupp av deltagarna som gav flest rätt svar på dessa två exempelmeningar var de som studerat i cirka tre år. Det visar att även om man studerar längre och jobbar/bor i Japan (vilket många av de som studerat över fyra år gör enligt enkäten) så är genusspråkets markörer inte alltid något som plockas upp automatiskt.

När det gällde om sidorna kommer från en manga som riktar sig till pojkar eller flickor var det en del (62%) som svarade flickor. Många kommenterade att de hade velat svara att denna manga var riktad till båda könen i detta fall, men då inget sådant alternativ fanns med har resultatet eventuellt blivit lite skevt. De som kommenterat angående sina val gav anledningen att eftersom en kvinna var protagonist så valde de att mangan var för flickor.

6.3 Kimi ni Todoke

6.3.1 Resultat

Dessa sidors svårighetsgrad ansågs ännu en gång vara medel med de flesta svaren i kolumn tre och två. Det som fokuserades på var text och bild, med en liten del på bakgrundstexten, vilket var i fokus när det gällde frågan på sidan. 58% ansåg att de läste bakgrundstexten men endast 16% lade fokus på det när de läste.

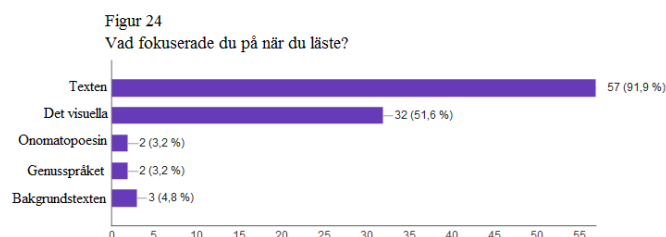
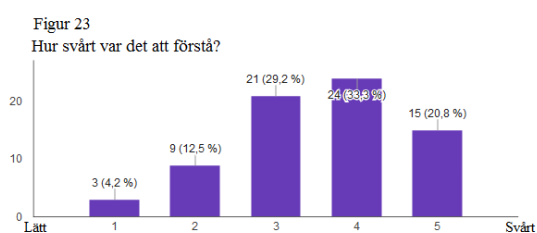
6.3.2 Diskussion

Anledningen till valet av dessa två sidor var all liten bakgrundstext som förekom mellan textbubblorna. Det skulle avgöra om deltagarna läser allting på sidorna eller om de hoppar över något, vilket en stor del gör enligt resultatet. Problemet med detta kan ha varit att texten är väldigt liten och sidorna inte gick att förstora när deltagarna läste. Det var en del kommentarer som nämnde att de hade dålig syn och därav hade problem med denna punkt. Det var relativt mycket text jämfört med de två tidigare lästa mangasidorna men den grammatiska svårighetsgraden var lägre än de föregående. Nästan alla var rörande överens om att det är en manga som riktar sig till flickor och att döma utav kommentarerna drar de den slutsatsen från hur de onomatopoetiska uttrycken används och all okonventionell användning av symboler i bakgrunden (blommor, ljusblixtar etc.). I kommentarerna nämndes även att de nu börjat fokusera mer på genusspråket som förekommer eftersom detta varit i fokus på de tidigare sidorna. Detta trots att det inte fanns några frågor om genusspråk i denna del.

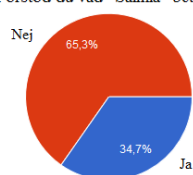
6.4 Kujira no Kora wa Sajou ni Utau

6.4.1 Resultat

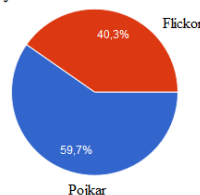
Sidorna i denna manga ansågs vara svårast av de som presenterats hittills då kolumn fyra och tre var störst med en del även under kolumn fem. I fokus var text och bild, med knappt någonting annat svarat. Frågan som tillhörde texten var om de kunde förstå ordet "Saimia" som dök upp flera gånger på de två sidorna. Majoriteten (65%) kunde inte det. Övervägande delen ansåg att det var en manga riktad till pojkar.

Figur 25
Förstod du vad som hände i bilderna?
Förstod du vad "Saimia" betyder?

Figur 26
Tror du denna manga är riktad till
pojkar eller flickor?

6.4.2 Diskussion

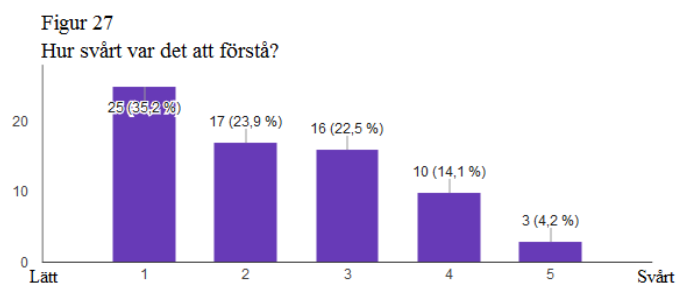
Denna manga valdes med vetskap om att den skulle vara svår och otydlig att förstå. På grund av att det inte pågick något speciellt i bilderna och att det fanns så mycket text så låg fokus på om deltagarna kunde förstå kontexten genom bara läsning. Det märktes att svårighetsgraden gick upp både genom stapeldiagrammet och på kommentarerna som lämnades. De flesta förstod inte innebörden av ordet "Saimia" på endast dessa två sidor vilket visar på att i vissa fall kräver manga fler sidor för att ge sin förklaring då det utnyttjar bilderna för att förklara. Till skillnad från en novell där all förklaring sker genom text är manga beroende av kombinationen av förklarande bilder med text. Angående "Saimia" så skrevs det första gången med *kanji* för att läsaren skulle få en aning om vad innebörden av ordet var. Därefter skrevs det med *katakana* eftersom det är en mental superkraft och inget som förekommer i verkligheten. Den första förklaringen kräver då stor kunskap av *kanji* för att faktiskt förstå innebörden av ordet. Det var stor skillnad på förståelsen för ordet mellan

deltagarna beroende på hur länge de hade studerat. Innan cirka tre års studier var det näst intill ingen som förstod innebörden men vid tre eller fler års studier började de flesta greppa vad det rörde sig om.

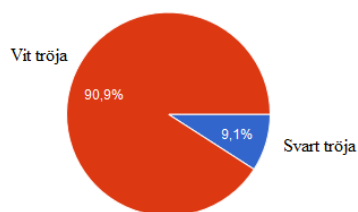
6.5 *Ao no Exorcist*

6.5.1 Resultat

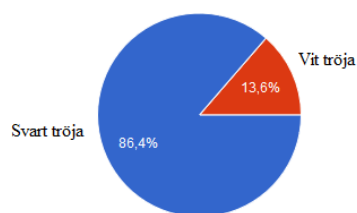
Utav de manga som lästs var denna manga den lättaste enligt deltagarna. I denna manga förekom det en del skillnader i det språk som användes mellan karaktärerna när de talade med varandra och även om de båda använde sig av maskulint språk så var det två olika nivåer som användes, vilket de flesta (82%) ansåg att de lade märke till. Den ena av karaktärernas språk var även vid tillfällena skrivet på ett mer talspråkligt vis, vilket även detta de flesta (83%) ansåg sig förstå. För att ta reda på hur väl deltagarna förstod språket gavs ännu en gång två meningar ur delar av mangan som de inte haft tillgång till. Enligt svaren var det inga större problem med att förstå vem som yttrat vilken mening. Det var inte heller någon speciell grupp av deltagarna som svarade annorlunda. Övervägande tyckte deltagarna att dessa två sidor kom från en manga som riktar sig till pojkar.

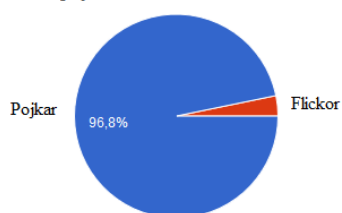
Figur 30
Vem av karaktärerna hade yttrat följande:
僕 昨日教材渡すよね？

Figur 31
Vem av karaktärerna hade yttrat följande:
助かりましたじゃねー！

Figur 32
Tror du denna manga är riktad till
pojkar eller flickor?

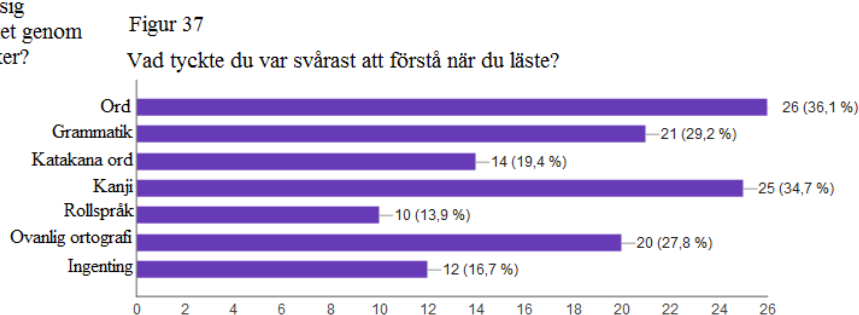
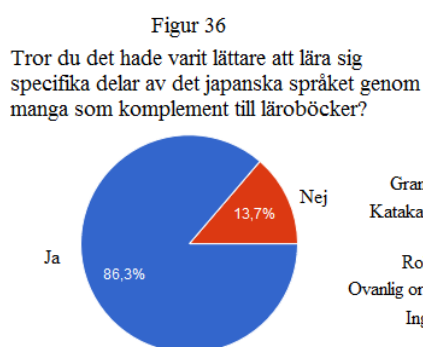
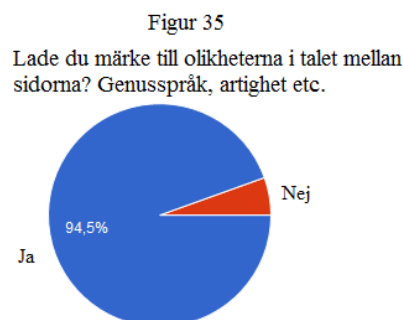
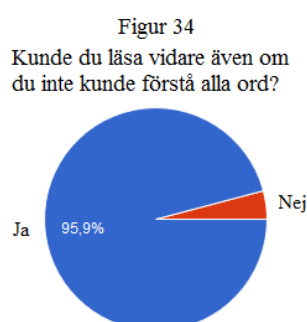
6.5.2 Diskussion

Anledningen till att denna manga valdes var för att det tydligt förekommer skillnader av maskulint tal mellan de två karaktärerna vilket också deltagarna kunde avgöra. Den ena av karaktärerna har även en tendens att använda mer ovanliga ortografiska uttryck som kan vara svåra att förstå för personer som inte upplevt riktig japanska eller bara studerat genom läroböcker. Det syns också då de som inte förstått de talspråkslikande delarna endast hade studerat i cirka ett år eller kortare tid och större delen av dem hade inte varit i Japan. Exempelmeningarna var det inget större problem med då de tydligt liknar meningar från de två lästa sidorna. Det visar att deltagarna studerat och tagit åt sig informationen som de läst. Denna manga var det även många av deltagarna som kände till sedan innan och noterade att även om den är riktad till pojkar så är den väldigt populär bland tjejer också. Där var också en kommentar som tog upp att de brukar använda sig av konststilen och handlingen för att avgöra om en manga är pojk- eller flick-manga, men i detta fall kunde personen inte avgöra utan mer sammanhang.

6.6 Allmänna frågor

6.6.1 Resultat

Större delen av deltagarna (71%) tog sig inte tiden att leta upp de ord de inte kunde förstå men hela 96% ansåg att de kunde fortsätta att läsa och förstå sidorna utan att förstå vartenda ord som förekom på sidorna. Vid frågan om bilderna var till någon hjälp för förståelsen var deltagarnas svar delat. Nästan alla deltagare (95%) påstod att de noterade genomgående de tillfällen där rollspråk, genusspråk och artighetsnivåer förekom och 86% tyckte att många hade varit ett bra komplement till läroböcker för att lära sig specifika delar av det japanska språket. De största allmänna svårighetsområdena ansågs vara ord, *kanji* och grammatik.

6.6.2 Diskussion

Att det var en så stor andel som inte letade upp ord kommer sig utav att många av deltagarna har studerat en längre tid och ofta förstod sammanhanget ändå. Gruppen av deltagare där flest tog sig tiden att hitta ord var de som studerat i cirka två år enligt enkäten. Vidare till de som kunde fortsätta läsa utan att förstå alla ord så var de enda grupperna som

svarade nej de som studerat kortare tid än ett år eller i cirka ett år. Detta är förståeligt med tanke på att ju mer allmänkunskap om språket deltagarna har desto mindre betydelse har ett ord som inte förstås i sammanhanget. Nästa fråga undrade om bilderna hade varit till hjälp för deltagarna när de läste och svaret var att cirka hälften ansåg att de hade hjälpt medan den andra hälften inte tyckte det. Det som underlättade enligt de som ansåg att bilderna hjälpte var hur de kunde se känslor och kroppsspråk. En kommentar nämnde även hur de inte behövde leta upp ordet för teckenspråk, vilket den första mangan (*Koe no Katachi*) handlade om, tack vare sammanhanget samt rörelserna som utfördes. En del kommentarer nämnde även att de kunde bekräfta att protagonisten ur *Tomo-chan wa Onnanoko!* var en flicka, vilket de hade haft problem med annars, med tanke på hennes sätt att tala på. Svaren på frågan om deltagarna lade märke till olikheterna i tal (genus, artighet etc.) kan ha blivit skevt då flera frågor efter varje manga har behandlat just detta. Övervägande delen (95%) ansåg att de lagt märke till tillfällena då det förekom och det var ingen speciell grupp som inte tänkt på situationerna där det förekom.

Även om 86% av deltagarna svarade att de tyckte att manga skulle hjälpa dem att lära sig specifika delar av det japanska språket tänker jag nu i efterhand att följdfrågan om varför skulle ha ställts. I detta läge har jag endast en kommentar att gå efter som stämmer överens med mina egna tankar om att det kan vara ett bra hjälpmedel men endast efter den grundläggande kunskapsnivån är nådd, så att det inte blir några missförstånd vid lärandet genom manga.

Det deltagarna genomgående tyckte var svårast att förstå var ord, tätt följt av *kanji* och därefter grammatiken. Att det var en del (17%) som ansåg att ingenting var svårt med läsandet kan komma sig av att en stor del av deltagarna studerat en längre tid. Alla de som svarat "ingenting" hade nämligen studerat fyra eller fler år. Rollspråket ansågs inte vara något problem då endast 10 personer av de 73 deltagarna ansåg att det var en svårighet vilket antagligen kommer från okunskap. Det är många faktorer som avgör hur karaktärer talar och personer som inte fått utbildning i detta förstår inte alla faktorer som styr rollspråk.

Avslutningsvis fick deltagarna placera in de lästa sidorna i svårighetsgrad från lättast till svårast i relation till varandra. Enligt deltagarna blev rankingen följande, från lättast till svårast.

1. *Ao no Exorcist*
2. *Koe no Katachi*
3. *Tomo-chan wa Onnanoko!*
4. *Kimi ni Todoke*
5. *Kujira no Kora wa Sajou ni Utau*

Detta resultat var till viss delförvånande då enligt min förundersökning på läsbarhetsindexet för var sida borde svaren ha sett ut följande, från lättast till svårast.

1. *Kimi ni Todoke*
2. *Ao no Exorcist*
3. *Kujira no Kora wa Sajou ni Utau*
4. *Koe no Katachi*
5. *Tomo-chan wa Onnanoko!*

Läsbarhetsindexet går endast efter texten som presenterats och är gjort efter japanska kunskapsnivåer. Det syns att det är andra saker som är svårt för personer som lär sig japanska som andraspråk, vilket gör att resultatet i min undersökning skiljer sig från detta index. *Kimi ni Todoke* var den manga där förväntat resultat och verkligt resultat skilde sig mest. Det är svårt att avgöra vad anledningen till detta är men det skulle mycket väl kunna vara på grund av att deltagarna endast fick en liten del av ett stort sammanhang då "story manga" är uppbyggt på en kontinuerlig historia som är beroende av sitt sammanhang. Detta om något syns när vi ser placeringen på *Kujira no Kora wa Sajou ni Utau*. Nästintill alla ansåg att den var svårast på grund av att kontexten saknades.

Utav de fem mangorna i enkäten var två stycken riktade till flickor och resterande tre till pojkar. Deltagarna trodde också att detta var fallet men de prickade bara en av de två som riktar sig till flickor. Följande är de rätta svaren följt av vad deltagaren ansåg.

Tabell 3: Mangainriktning, rätt svar

	Rätt svar	
	Pojk-manga	Flick-manga
Koe no Katachi	X	
Tomo-chan wa Onnanoko!	X	
Kimi ni Todoke		X
Kujira no Kora wa Sajou ni Utau		X
Ao no Exorcist	X	

Tabell 4: Mangainriktning, deltagarnas svar

	Deltagarnas svar	
	Pojk-manga	Flick-manga
Koe no Katachi	X	
Tomo-chan wa Onnanoko!		X
Kimi ni Todoke		X
Kujira no Kora wa Sajou ni Utau	X	
Ao no Exorcist	X	

Det spelar egentligen inte någon roll vem mangan är riktad till, då de flesta populära serierna har många läsare från båda könen. Det var däremot intressant att se vad deltagarna ansåg vara avgörande faktorer när de valde vilken sorts manga de läst. Enligt resultatet som Unser-Schutz (2013) presenterat genom sitt korpus ansågs flick-manga vara lättare att läsa. Detta på grund av att flick-manga generellt har mer verklighetsbaserade historier till skillnad från pojk-manga. Enligt mitt resultat var detta inte fallet då de båda manga som riktar sig till flickor var de som ansågs svårast. Detta resultat är emellertid inte representativt för all manga då enkäten endast behandlade en extremt liten del av all manga.

7. Sammanfattning och slutsats

Genom de svar som lämnats i enkäten har inte några revolutionerande resultat framkommit, men de flesta av mina hypoteser och tankar har blivit bekräftade: det vill säga att manga skulle vara ett bra komplement till läroböcker. Med tanke på hur många svar enkäten fick syns det att det finns ett stort intresse för japansk populärkultur, speciellt manga, hos personer som studerar eller har studerat japanska. När resultaten gick igenom delades deltagarna upp i block efter hur länge de studerat. Tack vare detta kunde mycket intressant information utläsas. En av delarna som var mest tydlig tack vare uppdelningen var att det krävs en viss förkunskap för att kunna använda manga i syfte av att förbättra sina japanskakunskaper.

Det framkommer att det är många lingvistiska aspekter som försummas vid läsningen, men när specifika frågor ställdes började läsarna notera och hitta de lingvistiska aspekterna på egen hand. Enkäten visade också att många tyckte att bilderna blev ett hjälpmedel för att förstå helheten. Det var många som ansåg att de kände till rollspråk och genusmarkörer men att de inte har full förståelse för vad som avgör dess användning. När sidorna i enkäten lästes var det inte många som tog sig tiden att leta upp okända ord men tack vare bilderna och sammanhanget ansåg majoriteten att de kunde fortsätta läsa. Genomgående var text och bilder övervägande i fokus vid läsning och det som deltagarna ansåg svårast var ord, *kanji* samt grammatik.

Enligt de svar som enkäten visar syns det att många inte bryr sig om eller tänker på varken de onomatopoetiska uttrycken eller bakgrundstexterna. Detta är en viktig del att känna till om manga ska användas som läromedel för det åligger då läraren att plocka fram det viktiga med var sida. Känner läraren till vad som missas kan fokus placeras på rätt ställe. Till viss del gäller det samma med genus- och rollspråk. Det blir lärarens uppgift att påpeka och lära ut dessa aspekter då de i manga förekommer på ett naturligt sätt. För att lära sig helheten av det japanska språket är det viktigt att alla aspekter är kända.

När det gäller användandet av manga som ett komplement till läromedel så dras samma slutsats som Armour (2011) gjorde. Det finns många fallgropar och det kräver mycket förberedelser för att manga ska kunna användas på ett bra sätt, men då intresset för manga är så stort hos studenter kan man göra undervisningen mer intressant och aktuell genom dess användning då kombinationen av bilder och text är ett mycket pedagogiskt sätt att presentera

olika ämnen. I och med att nya kapitel släpps så ofta blir också manga en bra utgångspunkt för att hitta förändringar i det japanska språket. Det som skulle kunna vara ett problem är om studenterna känner att studier med hjälp av manga tränger sig på deras privata intressen, vilket Unser-Schutz (2013) också tar upp i sin avhandling, eller om studenterna inte har något intresse av manga överhuvudtaget. Resultatet av enkäten leder ändå min slutgiltiga åsikt till att fördelarna är fler än nackdelarna.

8. Slutord

Att det var så bra respons på min enkät var mycket glädjande och det visar verkligen hur populärt manga är hos de som studerar japanska. I slutet av enkäten fanns det utrymme för deltagarna att kommentera på vad de än ville och genom de kommentarerna fick jag många uppmuntrande synpunkter samt värmande lyckönskningar. Många tyckte ämnet var intressant, att det var roligt att kunna hjälpa till, samt lämnade många allmänt glada kommentarer.

Även om deltagandet och antalet svar var över förväntan så inser jag att det i vissa fall hade behövts fler följdfrågor för att få ett mer uttömmande svar, men att problemet då eventuellt hade varit att enkäten blivit för lång och intresset för att svara hade minskat. De svaren som var mest intressanta och roligast att läsa var de frivilliga kommentarer deltagarna kom med. Förvånansvärt många hade tagit sig tid att fundera och komma med givande tankar om enkätens frågor. Slutligen får jag intrycket av att de flesta hade uppskattat att använda manga som ett läromedel men då endast som ett kompletterande material till andra läromedel.

Slutligen vill jag tacka alla som deltog och svarade på min enkät vilket möjliggjort denna uppsats.

9. Källförteckning

9.1 Referenser

- Allen, K. and Ingulsrud, J. (2003). Manga literacy: Popular culture and the reading habits of Japanese college students. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 46(8), pp.674-683.
- Armour, W. (2011). Learning Japanese by Reading 'manga': The Rise of 'Soft Power Pedagogy'. *RELC Journal*, 42(2), pp.125-140.
- Anime-manga.jp. (2010). Anime, manga no nihongo (*Japanese in Anime & Manga*). [online] Tillgänglig på: <http://anime-manga.jp/> [Besökt 8 Apr. 2016].
- Anime News Network. (2016). *One Piece Manga Sets Guinness World Record for Copies Printed for Comic by Single Author*. [online] Tillgänglig på: <http://www.animenewsnetwork.com/> [Besökt 3 Apr. 2016].
- Cohn, N. (2010). Japanese Visual Language: The structure of manga. I: T. Johnson-Woods, ed., *Manga: An anthology of Global and Cultural Perspectives*, 1st ed. New York: Continuum International Publishing Group, pp.187-203.
- Dexter, K. (2016). *Japanese Onomatopoeia: The Definitive Guide*. [online] Tofugu.com. Tillgänglig på: <https://www.tofugu.com/japanese/japanese-onomatopoeia/> [Besökt 3 Apr. 2016].
- Fukuda, H. and Gally, T. (2003). *Jazz up your Japanese with onomatopoeia*. Tokyo: Kodansha International.
- Gilmore, A. (2007). 'Authentic materials and authenticity in foreign language learning'. *Language Teaching*, 40(02), p.97-118.
- Gravett, P. (2004). *Manga: Sixty Years of Japanese Comics*. London: Laurence King.
- Györffy, E. (2016) *Impactful beauty or serious disgust*. Kandidatuppsats, Lunds Universitet, Språk- och litteraturcentrum, Japanska.
- Igarashi, Y. (2001). *The Changing Role of Katakana in the Japanese Writing System: Processing and Pedagogical Dimensions for Native Speakers and Foreign Learners*. Ph.D. University of Victoria.

- Ito, K. (2005). A History of Manga in the Context of Japanese Culture and Society. *J Popular Culture*, 38(3), pp.456-475.
- Iwasaki, S. (2013). *Japanese*. Amsterdam: John Benjamins.
- Kaoyux (n.d.). *Japanese Onomatopoeia for Manga Artists*. 1st ed. [PDF]. Tillgänglig på: http://orig15.deviantart.net/ba35/f/2012/159/3/8/japanese_onomatopoeia_for_manga_artists_by_ireal70-d52pjrj.pdf [Besökt 3 Apr. 2016].
- Kinsui, S. (2003). *Vācharu Nihongo yakuwarigo no nazo* (The Mystery of Virtual Japanese Role Language). Tōkyō: Iwanami Shoten.
- Kinsui, S. (2007). *Yakuwarigo kenkyuu no chihei* (Fundamental Role Language Research). Tokyo: Kuroshio Shuppan.
- Marechal, Beatrice. (2001). The Singular Stories of the Terashima Neighborhood: A Japanese Autographical Comic. *International Journal of Comic Art*, 3(2), pp.138-150.
- McCloud, S. (1994). *Understanding comics*. New York: HarperPerennial.
- Natsume, F. (2010). *Pictotext and panels: commonalities and differences in manga, comics and BD*. Translated by Jessica Bauwens-Sugimoto. I: J. Berndt, ed., *Comics Worlds and the World of Comics: Towards Scholarship on a Global Scale*, pp.40-54.
- Nilsson, H. (2016) *Who Did You Say You Were?* Kandidatuppsats, Lunds Universitet, Språk- och litteraturcentrum, Japanska.
- ORICON STYLE. (2015). *Manga rankings of 2015*. [online] Tillgänglig på: <http://www.oricon.co.jp/special/48458/7/> [Besökt 3 Apr. 2016].
- Ota, M. (2011). *Why translation of Usain bolt's speech uses the first person pronoun "ore" in Japanese: Role language in sports broadcasting*. I: S. Kinsui, ed., *Yakuwarigo Kenkyu no Tenkai* (Further Role Language Research), pp.93-125.
- Pollman, J. (2001). Shaping Sounds in Comics. *International Journal of Comic Art*, 3(1), pp.9-21.
- Readability Research Laboratory. (2010). *Readability Research Laboratory*, from Nihongo riidabirithii sokutei: <http://readability.nagaokaut.ac.jp/research/html/modules/tinyd0/2010> [På japanska] [Besökt 17 Apr. 2016].

Schodt, F. (1996). *Dreamland Japan*. Berkeley, Calif.: Stone Bridge Press.

Schodt, F. and Tezuka, O. (1983). *Manga! Manga!*. Japan: Kodansha International.

Shibatani, M. (1990). *The languages of Japan*. Cambridge [England]: Cambridge University Press.

Teshigawara, M and Kinsui, S (2011). Modern Japanese 'Role Language' (Yakuwarigo): fictionalised orality in Japanese literature and popular culture. *Sociolinguistic Studies*, 5(1), pp.37-58.

Unser-Schutz, G. (2014). *On the use of stereotypical speech patterns and yakuwari-go (role-language) in Japanese popular manga*. Presenterad vid European Association for Japanese Studies.

Unser-Schutz, G. (2013). *The Role of Language in Manga*. Ph.D. Hitotsubashi University.

9.2 Manga använda i enkät

Fumita, Y. (2015-pågående), *Tomo-chan wa Onnanoko!*. Tokyo, Japan: Kodansha.

Katou, K. (2009- pågående), *Ao no Exorcist*. Tokyo, Japan: Shueisha.

Oima, Y. (2013-2014), *Koe no Katachi*. Tokyo, Japan: Kodansha.

Shiina, K. (2005- pågående), *Kimi ni Todoke*. Tokyo, Japan: Shueisha.

Umeda, A. (2013- pågående), *Kujira no Kora wa Sajou ni Utau*. Tokyo, Japan: Akita Shoten

Bilagor

Text från manga för läsbarhetsindexundersökning

Koe no Katachi

Sida 1

俺と あいつは 違う

友達だと おもわれたくない・・・

・・・友達・・・

はたして 俺は西宮と

本当に 友達になれたん だろうか

”またね”

手話講習会は 火曜・・・

会いに行って いいのか？

”またね”は ただの社交辞令 かもしれない

そもそも

行って 何するんだ？

Sida 2

手話を 習う・・・？

え？ なんか 違う

ぐーぜん 行ってみる？

あ いたの？ お茶どう？

そしたら また こーなるかも しれない

だめだ 行くには 真摯で 清潔感のある 理由が必要だ

おわびの しるしです どうぞ

自身ない！

そして 俺は また会いに行くに 相応しい 身分なのか！？

こんな 俺だけど 仲よくしよ？

うーん！？

だめだ わからにあい！ 口実 話題 が・・・・・・・・！

Läsbarhetsindex: 4.49

Tomo-chan wa Onnanoko!

Sida 1

まずトモは喋り方がダメなのよ

つってもよお

いきなり女言葉ってのも・・・

不気味ね

不気味って・・・

手始めに少し柔らかくしたらどうかしら？

語尾の「な」を「ね」に変えるとか

おー！

そうだな・・・じゃなくて...そうだね！

それよ

実戦

トモも購買か？ 何買うんだ？

(おれはやきそばパン)

え？ワッ ワタシかね？(はは・・・)

ワタシはだね~ そうだね~

あれ？ なんか違う気がする・・・

あははは なんだよ その喋り方は？

おっさんみてえだな

おっさん・・・ おっさん！？

Sida 2

トモと準一郎っていつも一緒に登校してるわよね

おー

毎朝ジュンがうちに迎えに来んだよ

学校でもずっと一緒によね

まあ大体一緒にいつな

でなんでお昼だけいつも私と二人なの？

いや・・・

ジョンはアタシと一緒に食いたいらしいけど・・・

男と女は二人で弁当食ってたら なんか・・・

付き合ってるみたいじゃね？

アナタいまさら何言ってるの？

Läsbarhetsindex: 5.18

Kimi ni Todoke

Sida 1

こんなにやりがいを感じたのは初めてかもしれない・・・！

知られたいと思ってたわけじゃないのにこんなに嬉しいものなんだなあ・・・

こんな地味な私のことまで・・・(そんけーしちゃうよ風早くん)

ああ貞子——？

友達できたあ！？(クラス離れてなかなかあえないねー！)

(あ・・・久しぶり～)’にこ・・・’

ううん・・・まだ

貞子にクラス小・中一緒の子いないから心配してたんだよ～

あなたわかりづらいからさあ！

うん・・・(でもあの)風早くんていう人がいてね・・・

ああー風早ってあのさわやかな

爽やかなんてもんじゃ・・・!!!

爽やかさ100%! ううん・・・

むしろもうさわやかから出来てますって感じなの・・・・・・・・!

(びっくりするよ・・・・・・・・!!)

あ

え

Sida 2

風早くん!

聞かれちゃったかな!?

(ゆーっはずかしーっ)

(ヤアアア・・・)

貞子 貞子!!

え?

(ヤラヤラ・)

あやまっときな!

今の聞かれちゃったよ!

え!?

あやま・・・?

ええええーっ

ほめてんのにーっ!?

ねえ

それ俺どーやってうけとればいいの？

Läsbarhetsindex: 2.4

Kujira no Kora wa Sajou ni Utau

Sida 1

大体”印”は記録係なんかやらないんだよ？

せっかくの”情念動”を生かせないんだもの

チャクロが記録係に配置されたのってサイミアがヘタっぴだからでしょ？

ヘタどころかデストロイヤーっていわれるよ

笑って言うこと！？

.....

そういえば.....

俺もサミこうやってベニヒに

サイミアの使い方教わったんだよな

・・・チャクロ

ベニヒのことはわすれよう？

Sida 2

人の死にいちいち思いを寄せていたら

あたし達”印”は穏やかに生きていけない

・・・うん

・・・じゃあ俺 記録を提出してくる

”印”とは感情が発動源といわれる”情念動”を使う能力者のこと

泥クジラの人間の約9割がそうだ

印の人口は現在459人

印は昨日送ったベニヒのように

皆短命である

Läsbarhetsindex: 4.26

Ao no Exorcist

Sida 1

チッ クソジジイ・・・・・・・・

まあ まあ

・・・雪男お前いつ高校始まんの？

もうすぐ

・・・はーっ~ 正十字学園て超名門なんだろう？ すんげーよな！

双子の兄として俺は鼻が高いね！

はは・・・

僕は医者になりたいから・・・・・・・・

ただそのために必死なんだ

お前ならぜって一なれるよ！

・・・・・・・・頑張るよ

手当ての手際もいーしな！

それは兄さんがしょっちゅうケンカするからだね

Sida 2

弟に引きかえ兄貴はショボすぎんな・・・

・・・・・・・・

兄さんはどうしたいの？

・・・な なんだよ お前も説教か？

・・・心配してるんじゃないか・・・・・・・・

神父さんはだって兄さんがしんばいなんだよ

・・・・・・・・

・・・おれだってこれでもアセツてんだ

早くまともになんきやってさ・・・

でもきっかけがないっつーか・・・・・・・・

・・・じゃあ試しに 料亭の面接受けてみたら？

え・・・

重く考えないでさ・・・

お いた いた

Läsbarhetsindex: 2.44

Manga Survey

My name is Tim and I am currently doing research for my bachelor thesis at Lund University, Sweden. I would greatly appreciate if you could take the time to answer some questions about manga reading habits and manga content. Thank you!

General questions

After a few general questions you will be presented with five manga to read. There will be two pages per manga, followed by a few questions. Please take your time reading and answering the questions. You may use any tools to understand any words and grammar you come across.

1. Sex

- Female
- Male

2. How long have you studied Japanese?

- Less than one year
- About one year
- About two years
- About three years
- Four years or more

3. Have you been to Japan?

- Yes
- No

4. If yes, please write for how long and for what purpose (e.g. travel, work, study)

5. Do you read manga in your free time?

- Yes
- No

6. What language do you read in?

- Japanese
- English
- Swedish
- Other
- Do not read

7. Was anime and/or manga one of the reasons you started studying Japanese?

- Yes
- No

8. How familiar are you with role language (character related speech. Think of pirates)?

	1	2	3	4	5	
Not at all						Very

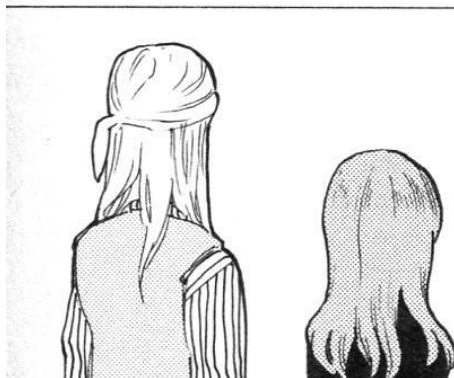
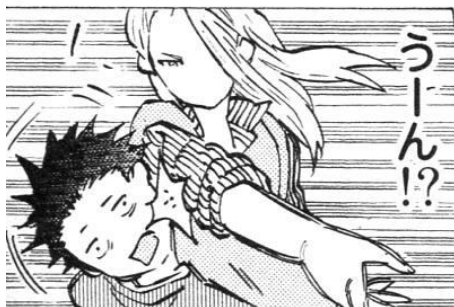
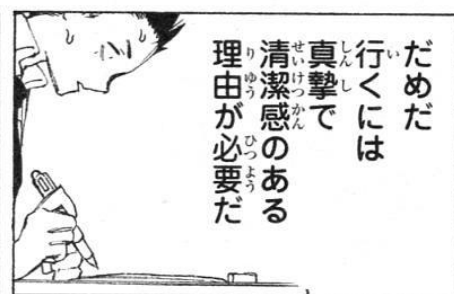
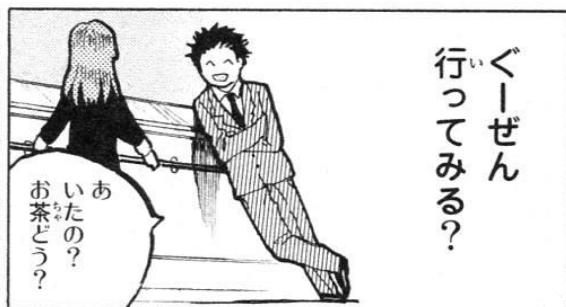
9. How familiar are you with Japanese gender-coded language (feminine and masculine ways of speaking)?

	1	2	3	4	5	
Not at all						Very

Reading Manga

Please read the following pages and THEN answer the questions. You may use any tools to understand the words and grammar.

10. How difficult was it to understand?

	1	2	3	4	5	
Easy						Hard

11. What did you focus on when you read the pages?

- The Main text
- The visual
- The onomatopoeic (the “sound”)
- Gendered speech/ role language
- The background text

12. Were you able to follow the character’s chain of thought through the text and images?

- Yes
- No

13. Do you think this manga is directed towards a male or female audience?

- Male
- Female

14. If you have any additional thoughts/ comments about the content, please write them here.

Reading Manga

Please read the following pages and THEN answer the questions. You may use any tools to understand the words and grammar.

ランクアップ

トモちゃんの基準

15. How difficult was it to understand?

	1	2	3	4	5	
Easy						Hard

16. What did you focus on when you read the pages?

- The Main text
- The visual
- The onomatopoeic (the “sound”)
- Gendered speech/ role language
- The background text

17. Did you take note of the instances where the gendered speech was different between the characters?

- Yes
- No

18. Who do you think said the following sentence?

こんなやつ放っておいて 俺と帰ろうぜ

- Tomo
- Jun
- Misuzu

19. Who do you think said the following sentence?

おまえ 何で昨日一人で帰っちゃったんだよ？

- Tomo
- Jun
- Misuzu

20. Do you think this manga was directed towards a male or female audience?

- Male
- Female

21. If you have any additional thoughts/ comments about the content, please write them here.

Reading Manga

Please read the following pages and THEN answer the questions. You may use any tools to understand the words and grammar.

22. How difficult was it to understand?

	1	2	3	4	5	
Easy						Hard

23. What did you focus on when you read the pages?

- The Main text
- The visual
- The onomatopoeic (the “sound”)
- Gendered speech/ role language
- The background text

24. Did you also notice the small background text?

- Yes
- No

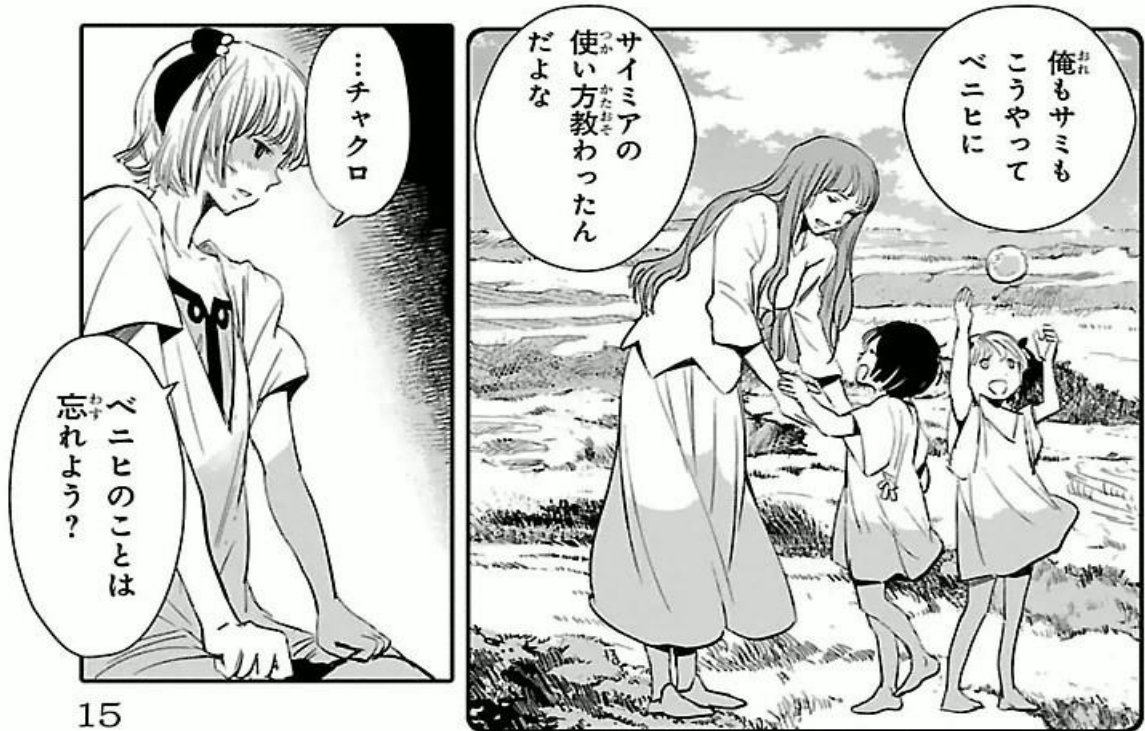
25. Do you think this manga is directed towards a male or female audience?

- Male
- Female

26. If you have any additional thoughts/ comments about the content, please write them here.

Reading Manga

Please read the following pages and THEN answer the questions. You may use any tools to understand the words and grammar.

27. How difficult was it to understand?

	1	2	3	4	5	
Easy						Hard

28. What did you focus on when you read the pages?

- The Main text
- The visual
- The onomatopoeic (the “sound”)
- Gendered speech/ role language
- The background text

29. Did you follow what happened in the scene? Did you understand what “Saimia” meant?

- Yes
- No

30. Do you think this manga is directed towards a male or female audience?

- Male
- Female

31. If you have any additional thoughts/ comments about the content, please write them here.

Reading Manga

Please read the following pages and THEN answer the questions. You may use any tools to understand the words and grammar.

Ao no Exorcist

Ao no Exorcist

32. How difficult was it to understand?

	1	2	3	4	5	
Easy						Hard

33. Did you notice the difference in speech between the characters?

- Yes
- No

34. Did you understand the text when it was more like spoken Japanese?

- Yes
- No

35. Which of the characters would say: 僕 昨日教材渡したよね？

- Black shirt
- White shirt

36. Which of the characters would say: 助かりましたじゃねー！

- Black shirt
- White shirt

37. Do you think this manga is directed towards a male or female audience?

- Male
- Female

38. If you have any additional thoughts/ comments about the content, please write them here.

Summary

A few questions about all of the pages you just read.

39. Did you take time to look up unknown words?

Yes

No

40. Were you able to read on even though you did not understand all of the words?

Yes

No

41. Did the pictures help you understand the context in some cases? If yes, please explain what helped you understand and on what page. If no, write "No".

42. Did you notice the difference in speech among the various manga? Gender levels, politeness etc.

Yes

No

43. Do you think it would be easier to learn specific parts of the Japanese language by using manga as a complement to textbooks?

Yes

No

44. What did you find the most difficult to understand?

Words

Grammar

Katakana words

Kanji

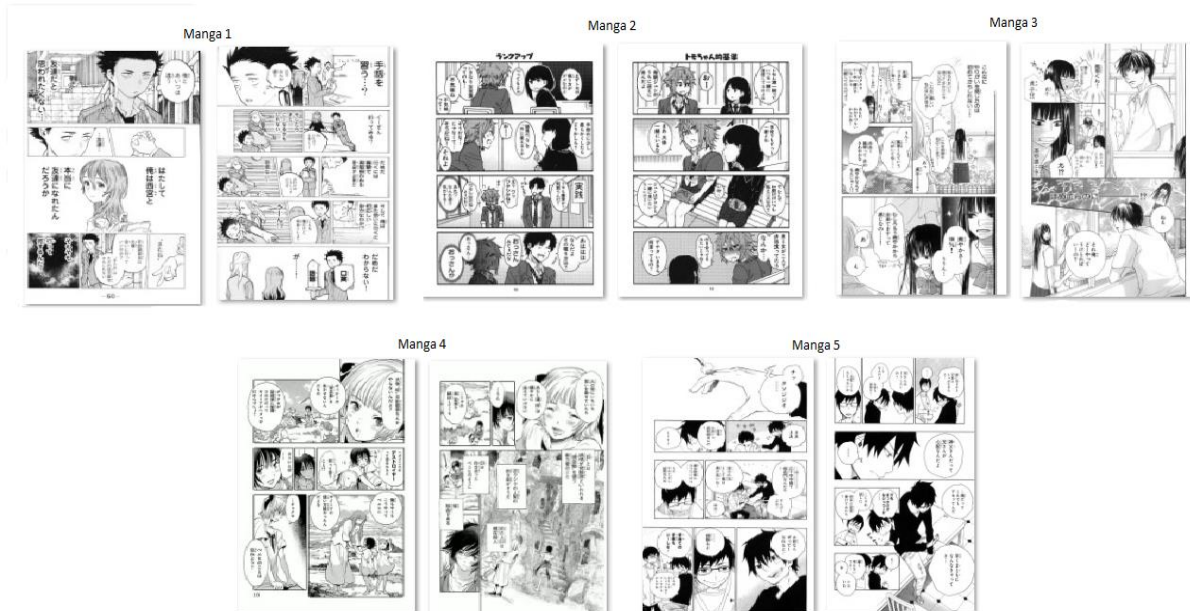
The role language

Unusual spellings

Nothing

Please rate the manga you've just read

Rate from easiest to hardest. One manga can only take up one spot on the scale. E.g. if Manga 1 was the hardest, put it on 5. At that point the number 5 is taken you can't put another manga on that spot. The manga are in the order you read them.

45. Koe no Katachi

	1	2	3	4	5	
Easier						Harder

46. Tomo-chan wa Onnanoko!

	1	2	3	4	5	
Easier						Harder

47. Kimi ni Todoke

	1	2	3	4	5	
Easier						Harder

48. Kujira no Kora wa Sajou ni Utau

		1	2	3	4	5	
Easier							Harder

49. Ao no Exorcist

	1	2	3	4	5	
Easier						Harder

Thank you for participating

If you have any questions or feedback, please contact me on Tim9202@gmail.com

50. Or write whatever is on your mind here. Thank you one again!
